

Héraðsdómur Reykjavíkur

Dómur 24. júlí 2024

Mál nr. S-7752/2023:

Héraðssaksóknari

(Arnþrúður Þórarinsdóttir saksóknari)

gegn

Dagbjörtu Guðrúnu Rúnarsdóttur

(Arnar Kormákur Friðriksson lögmaður)

Dómur

- Mál þetta, sem dómtekið var 28. júní sl., er höfðað með ákæru, útgefinni af héraðssaksóknara 15. desember 2023, á hendur Dagbjörtu Guðrúnu Rúnarsdóttur, kennitala [...], [...], Reykjavík, með dvalarstað að fangelsinu Hólmsheiði, „fyrir manndráp, með því að hafa [...] 2023, á heimili sínu að [...] í Reykjavík, svipt A, kennitala [...], lífi, en ákærða beitti A margþættu ofbeldi í aðdraganda andláts hans, dagana [...] 2023, þar á meðal með höggum og/eða spörkum og þrýstingi á andlit, klof, bol, handleggi og fótleggi auk þess að taka hann hálstaki og taka fast um, snúa upp á og beygja fingur hans, allt með þeim afleiðingum að A hlaut af margvíslega áverka á höfði og líkama, þar á meðal brot á nefhrygg kinnkjálkans, undirhúðablæðingu á augnsvæðum og í neðri hluta andlits, slitáverka á efra og neðra varahafti og önnur sár og skrámur á höfði, marbletti og blæðingar í mjúkhlutum hálsins, þar með talið djúpar blæðingar í vöðvum barkakýlisins, brot gegnum bæði efri horn skjaldbrjósksins og blæðandi áverka á sitthvorri hlið hringbrjósksins, marbletti og mjúkvefjablæðingar í framhandleggjum og upphandleggjum, sér í lagi í vöðvum umhverfis vinstri axlarliðinn, mar og marbletti á brjósti og baki, skrámur með marblettum á geirvörtum, blæðingar í vöðvum herðablaðanna, hlið og baklæg brot gegnum efri rif, mar á efra blaði hægra lungans, brot gegnum hægri þvertinda lendhryggjarliða 2 og 3, blæðingar í garnaheginu og í bakskinurýminu umhverfis vinstri þvagleiðarann, þrota og mjúkvefjablæðingar í nárunum, í getnaðarlim og pung, marbletti og grófar mjúkvefjablæðingar í lærvöðvum og brot gegnum efri hluta hægri dálksins, sár á vinstri

ökkla, mölbrot á hægri löngutöng með aðliggjandi blæðingum í liðbönd og aðra mjúkvefi, liðbandsslit með beinflísun á beygihlið hnúaliðs hægri þumals, vöðvatrosnun og mjúkvefjaskaða um hnúalið vinstri þumals, brot gegnum hnúahluta nærkjúku litla fingurs vinstri handar og staðbundnar blæðingar í djúpa og grunna vöðva handanna og inn með sinaslíðrum og stundum inn í liði en samþættar afleiðingar áverkanna voru þær að A lést.

Telst þetta varða við 211. gr. almennra hegningarlaga nr. 19/1940.

Þess er krafist að ákærða verði dæmd til refsingar og greiðslu alls sakarkostnaðar.

Einkaréttarkröfur:

Af hálfu B, er þess krafist að ákærðu verði gert að greiða honum miskabætur að fjárhæð kr. 8.000.000,- auk vaxta skv. 8. gr. laga um vexti og verðtryggingu nr. 38/2001, frá [...] 2023, en með dráttarvöxtum skv. 9. gr., sbr. 1. mgr. 6. gr. laga um vexti og verðtryggingu nr. 38/2001 frá þeim degi er mánuður er liðinn frá því að bótakrafa þessi er birt til greiðsludags. Þá er þess krafist að ákærðu verði gert að greiða málskostnað að mati dómsins eða samkvæmt síðar framlögðum málskostnaðarreikningi, að viðbættum virðisaukaskatti á málflutningsþóknun.

Af hálfu C, er þess krafist að ákærðu verði gert að greiða henni miskabætur að fjárhæð kr. 8.000.000,- auk vaxta skv. 8. gr. laga um vexti og verðtryggingu nr. 38/2001, frá [...] 2023, en með dráttarvöxtum skv. 9. gr., sbr. 1. mgr. 6. gr. laga um vexti og verðtryggingu nr. 38/2001 frá þeim degi er mánuður er liðinn frá því að bótakrafa þessi er birt til greiðsludags. Þá er krafist skaðabóta vegna útlagðs útfararkostnaðar allt að fjárhæð kr. 2.000.000,-. Þá er þess krafist að ákærðu verði gert að greiða málskostnað að mati dómsins eða samkvæmt síðar framlögðum málskostnaðarreikningi, að viðbættum virðisaukaskatti á málflutningsþóknun.“

2. Við þingfestingu málsins 19. janúar 2024 lagði sækjandi fram framhaldsákæru, útgefna af héraðssaksóknara 17. janúar 2024, á hendur ákærðu „þar sem upplýsingar sem ekki lágu fyrir þegar ákæra var gefin út, 15. desember 2023, gefa tilefni til, sbr. 1. mgr. 153. gr. laga um meðferð sakamála nr. 88/2008. Í stað texta í niðurlagi atvikalýsingar ákæru sem hljóðar svo: „en samþættar afleiðingar áverkanna voru þær að [A] lést“, kemur eftirfarandi texti: „en [A] lést af völdum köfnunar vegna ytri kraftverkunar á hálsinn og efri öndunarveginn en blæðing innvortis og beinmergjárlóðrek vegna beináverka, átti sinn skerf í spillandi áhrifum á súrefnisnæringu til heilans og var þannig til þess fallið að stuðla enn frekar að framvindu köfnunarferlisins.“

3. Við fyrirtöku málsins 28. júní 2024 lagði sækjandi fram aðra framhaldsákæru, útgefna af héraðssaksóknara 10. júní 2024, á hendur ákærðu „þar sem upplýsingar sem ekki lágu fyrir, þegar ákæra dagsett 15. desember 2023 og framhaldsákæra dagsett 17. janúar 2024 voru gefnar út, gefa tilefni til, sbr. 1. mgr. 153. gr. laga um meðferð sakamála nr. 88/2008. Í stað texta í niðurlagi atvikalýsingar framhaldsákæru sem hljóðar svo: „*beinmergjjarblóðrek vegna beináverka*“, kemur eftirfarandi texti: „*fitublóðrek vegna áverka á beinum og mjúkvef*“.“
4. Ákærða neitar sök samkvæmt ákæru og hafnar einkaréttarkröfum. Hún krefst aðallega sýknu af kröfum ákæruvaldsins. Til vara krefst hún vægustu refsingar sem lög leyfa og að óslitið gæsluvarðhald sem hún hefur sætt frá [...] 2023 komi til frádráttar dæmdri fangelsisrefsingu verði hún dæmd til óskilorðsbundinnar fangelsisrefsingar. Þá krefst ákærða aðallega frávísunar á einkaréttarkröfum, til vara sýknu, en að því gengnu krefst hún að bætur verði ákvarðaðar mun lægri en krafist er. Ákærða krefst þess að allur sakarkostnaður verði greiddur úr ríkissjóði, þ.m.t. þóknun skipaðs verjanda samkvæmt framlögðum málskostnaðarreikningi.

I

Málsatvik

5. Laugardaginn [...] 2023 kl. 21:17 hringdi ákærða Dagbjört Guðrún Rúnarsdóttir í neyðarlínuna og óskaði eftir aðstoð. Fram kom að hún væri stödd að [...] og að vinur hennar A þarfnæðist hjálpar. Lögregla kom fyrst á vettvang og hóf þegar endurlífgun. Brotapoli, sem reyndist vera A, lá þá meðvitundarlaus á gólfi íbúðar ákærðu, nánar tiltekið í hurðargættinni mitt á milli stofu og svefnherbergis, klæddur í nærbuxur og peysu. Í frumskýrslu lögreglu segir að brotapolí hafi verið blár og marinn víðsvegar um líkamann og með skurð fyrir ofan aðra augabrúnina. Haft var eftir ákærðu að brotapolí væri mikill drykkjumaður, hann hefði verið slappur og orkulaus síðustu daga, sídettandi og stæði vart í fæturna. Tekið er fram að framburður ákærðu hafi verið óskýr og erfitt að fá upplýsingar frá henni um það sem átt hefði sér stað. Ákærðu hafi jafnframt verið tíðrætt um hundinn sinn og dánarorsök hans.
6. [...] er fjölbýlishús [...] hæðum og íbúð ákærðu [...]. Íbúðinni er lýst [...]. Komið sé inn á þröngan gang þegar komið sé inn en eldhús og stofa séu í opnu rými. Baðherbergi og svefnherbergi séu á vinstri hönd þegar komið er inn í opna rýmið frá gangi. Á svefnherbergi séu tvær rennihurðir sem ná upp í loft og stúka herbergið frá alrýminu. Rúm í herberginu náði milli veggja og lítið gólfpláss við enda rúmsins sem lá að skáp. Ekkert var á gólfi annað en fatahrúga.

7. Í skýrslu rannsóknarlögreglumanns er að finna samantekt á fyrstu aðgerðum lögreglu. Um klukkan 21:00 fengust upplýsingar frá sjúkraflutningamanni um ástand brotaþola og fram kom að hann væri blár og marinn víða á líkama og með skurð á höfði. Í kjölfarið var óskað eftir aðstoð rannsóknarlögreglumanns sem gaf fyrirmæli um að vettvangur að [...] yrði frystur en í kjölfarið fór fram rannsókn tæknideildar. Brotaþoli var úrskurðaður látinn á bráðamóttöku kl. 22:14 þetta sama kvöld eftir að endurlífgunartilraunir höfðu verið reyndar áfram um hríð. Lögreglumenn tæknideildar gerðu í framhaldinu líkskoðun á brotaþola að viðstöddum rannsóknarlögreglumanni og héraðslækni. Við þá skoðun komu í ljós dökkir marblettir víðsvegar um líkama brotaþola. Þá voru skurðir á andliti brotaþola sem virtust nýir.
8. Um aðdraganda að handtöku ákærðu segir í fyrrgreindri skýrslu að þegar lögregla hafi komið í íbúð ákærðu hafi þar verið karlmenn, sem ákærða kvað vera vini sína. Fram kemur að ákærða hefði verið óðamála og talað samhengislaust um ýmis mál, m.a. um dauðan hund sinn sem hún taldi að hefði drukkið eitur. Haft er eftir ákærðu að brotaþoli hafi drukkið eitrad vatn og honum því liðið illa. Jafnframt tók hún fram að brotaþoli glímdi við undirliggjandi heilsufarsvandamál sem hefðu getað dregið hann til dauða. Þá kvað hún brotaþola detta í sífellu og að hann hefði dottið tvisvar sinnum í íbúðinni, einu sinni þegar hún hjálpaði honum inn á salernið og einnig á stól fyrir nokkru. Öll samskipti við ákærðu voru tekin upp á bókmyndavélar og eru meðal gagna málsins. Í kjölfar þessa og að fengnu álit D réttarlæknis um útlit áverka á brotaþola vöknudu grunsemdir um að andlát hans gæti hafa borið að með saknæmum hætti og var ákærðu kynnt réttarstaða sakbornings og hún handtekin á heimili sínu kl. 00:16.
9. Ákærða gekkst í framhaldinu undir réttarlæknisfræðilega skoðun og segir um ástand hennar að hún hafi verið þreytuleg, lyktað af áfengi og greinilega undir áhrifum. Hún hafi þó virst áttuð á stað og stund. Á handleggjum hafi verið samtals fjórir daufir marblettir en enga aðra ferska áverka hafi mátt sjá á ákærðu. Á gangflötum beggja fóta hafi mátt sjá ummerki um ætlað blóð. Þá kemur fram að ákærða sé [...]vaxin, mælist [...] cm á hæð og [...] kg að þyngd.
10. Hinn [...] 2023 framkvæmdi réttarmeinafræðingur líkskoðun ásamt þeim lögreglumönnum er komu að fyrri líkskoðuninni. Í nótu D réttarlæknis frá [...] segir m.a. „Heildaryfirbragð áverkanna ber með sér að maðurinn hafi orðið fyrir sljóum krafti sem komið hafi á í mismunandi plönnum og í eftirtektarverðum mæli verkað á á svæði líkamans sem síður skaddast við vanalega gerð af eigin skakkaföllum.“ Jafnframt segir; „Af rannsókninni hingað til er nærtækt að ætla orsök áverkanna þá að annar maður hafi

veist að honum og valdið honum mörgum eða allflestum þeirra með höggum, tókum og þrýstingi, og að hinn látni hafi reynt að verjast höggum með því að bera fyrir sig hendur. Aðrar hugsanlegar skýringar áverkanna, eins og þeir koma fyrir nú, eru samt ekki útilokaðir. Áverkarnir eru langflestir ferskir að sjá sem samræmist því að þeir hafi komið til skömmu fyrir dauðann. Dánarorsökin er ekki enn vituð. Frekari réttarlæknisfræðilegra rannsókna, svo sem réttarkrufningar, er þörf til að varpa nánara ljósi á ástand mannsins.“ Í skýrslu tæknideildar er líkskoðuninni nánar lýst, sem og áverkum á brotaþola.

11. Hinn [...] 2023 fór fram réttarkrufning á líki brotaþola sem framkvæmd var af réttarlæknunum D og E að beiðni lögreglustjórans á höfuðborgarsvæðinu. Skiluðu þau bráðabirgðaskýrslu – útvíkkaðri réttarkrufningu [...] 2023. Í skýrslunni eru staðfestir tilteknir áverkar á höfði, hálsi, efri útlimum, bol, nára og kynfærasvæði og ganglimum. Þá er umfjöllun um tilurð áverkanna sem er í meginatriðum á sama veg og lýst er í framangreindri nótu réttarlæknis. Í skýrslunni er tekið fram að frekari rannsókna sé þörf, þ.e. vefjafræðilegrar rannsóknar, fínkrufningar á barkakýli og réttarefnafræðilegrar rannsóknar. Endanleg skýrsla réttarlæknanna – útvíkkuð réttarkrufning er dagsett 10. janúar 2023 og er nánari grein gerð fyrir skýrslunni í kafla II.
12. Meðal gagna máls eru ítarlegar skýrslur tæknideildar sem unnar voru vegna rannsóknar á vettvangi [...]. Fram kemur að óreiða hafi verið í íbúðinni. Hafi ætlað blóð og blóðkám sést í íbúðinni. Þannig hafi blóðkám verið að finna í svefnherbergi, á gólf, rúmgafla og sængurfatnaði. Þá hafi verið tveir blóðdropar á baðherbergisgólfi. Einnig hafi fundist blóð í fatnaði, rúmfötum, heilsukodda og viskastykki. Ekkert annað óeðlilegt hafi verið að sjá í íbúðinni. Haft var eftir ákærðu að hún hefði þrifið upp eftir sjúkraflutningamenn og var ruslapoki í stofu sem bar þess merki. Staðfest var við frumrannsókn að blóð var að finna í öllum sýnum sem varðveitt voru frá vettvangi, þ.m.t. fatnaði. Voru þau þá rannsökuð frekar og greind með DNA-greiningaraðferðum.
13. Greiningar á sýnum úr haldlögðum bol ákærðu, leiddu í ljós að sýnin höfðu sama DNA-snið og brotaþoli. Greiningar á sýnum sem tekin voru við réttarlæknisfræðilega skoðun á ákærðu leiddu í ljós að í þeim var blanda DNA-sniða frá a.m.k. tveim einstaklingum. Það snið sem var í meirihluta í sýnunum var eins og DNA-snið brotaþola, en sniðið sem var í minnihluta var eins og DNA ákærðu. Sýni sem tekin voru við vettvangsrannsókn, úr bol brotaþola, heilsukodda og koddaveri, leiddu öll í ljós sama DNA-snið og hjá brotaþola.

14. Meðal gagna máls er upptaka af fyrrgreindu símtali ákærðu til neyðarlínunnar frá [...] 2023 og endurrit þess en nánar verður gerð grein fyrir því í kafla um niðurstöðu. Þá liggur fyrir samsett myndefni lögreglu með mynd- og/eða hljóðupptökum sem teknar voru á síma í eigu ákærðu og brotþola. Símarir voru haldlagðir á vettvangi að [...]. Eins og áður er gerð grein fyrir eyddi ákærða flestum upptökum úr eigin síma áður en hann var haldlagður. Upptökurnar eru teknar á tímabilinu frá föstudeginum [...] kl. 12:20 til laugardagsins [...] 2023 og eru samtals 2 klst. og 23 mínútur.
15. Mynd og/eða hljóðupptökur á síma ákærðu og brotþola á föstudeginum eru frá kl. 12:20 og sú síðasta kl. 23:37. Upptaka af símtali ákærðu við kunningjakonu hefst kl. 15:06 en í framhaldinu heldur hljóðupptaka áfram til kl. 22:26. Næstu upptökur eru örstuttar, kl. 22:28 og kl. 23:37, en þá sést dauður hundur ákærðu. Stutt myndupptaka er kl. 1:48 aðfaranótt laugardagsins [...]. Fyrsta upptaka eftir það er kl. 10:11 og sú síðasta kl. 13:18.
16. Undir rannsókn málsins voru teknar fimm skýrslur af ákærðu á tímabilinu [...] 2023, þar sem henni voru m.a. kynnt helstu sönnunargögn. Ákærða, sem frá upphafi hefur neitað sök, hefur sætt gæsluvarðhaldi óslitið frá [...] 2023, fyrst á grundvelli 1. mgr. 95. gr. laga nr. 88/2008 um meðferð sakamála en frá [...] 2023 á grundvelli 2. mgr. 95. gr. laganna.

II.

17. Eins og áður greinir var krufning framkvæmd af réttarlæknunum D og E en sú síðarnefnda tók þátt í krufningu að hluta og fór yfir öll gögn sem lágu til grundvallar.
18. Í inngangi skýrslunnar er gerð grein fyrir efni hennar; þar sé gerð grein fyrir bakgrunnsupplýsingum, myndgreiningu, ytri skoðun, innri skoðun, vefjafræðilegri skoðun, réttarlæknafræðilegri skoðun og loks grein gerð fyrir niðurstöðum og túlkun þeirra. Fram kemur að lík brotþola hafi mælst [hæð og þyngd]. Umfjöllun um ytri og innri skoðun er sérgreind eftir líkamshlutum. Alls er gerð grein fyrir meira en eitt hundrað ytri áverkum og meira en áttatíu innri áverkum. Ítarleg myndaskýrsla er fylgigagn skýrslunnar og áverkar númeraðir og merktir inn á myndir, en fleiri en einum áverka var stundum lýst undir sama áverkanúmeri. Í kafla um niðurstöður og túlkun er gerð grein fyrir líkamshlutum og ummerkjum kraftverkunar sem þar fundust en það var á hvolfhluta höfuðsins, andliti, hálsinum, báðum höndum, framhandleggjum, upphandleggjum og öxlum, brjósti, nárasvæði og ytri kynfærum, lendasvæði, kvið og báðum neðri útlimum.

19. Um tilurð og aldur áverkanna segir í skýrslunni að áverkamyndin sem í heild bendi sterklega til þess að bróðurpartur áverkanna hafi komið til við nýlega aðför annars manns, að verknaðurinn hafi verið langdreginn, flókinn og endurtekningasamur, að annars vegar hafi munn-, háls- og brjóstsvæði verið beitt kröftum til þess föllnum að riðla lífsstarfseminni, og að hins vegar hafi brotþola verið valdið meiðslum, nokkuð hnitmiðað, á geirvörtunum, kynfærunum, höndunum og vinstra dálksbeininu sem einkum hafi verið fallin til að valda sársauka, þjáningu og varnarleysi. Umfang, eðli og staðsetning áverkanna tali sterklega gegn því að þeir skýrist einvörðungu af eigin slysi.
20. Í skýrslunni er ítarlega gerð grein fyrir útliti áverka hvers líkamssvæðis og ætlaðri tilurð þeirra. Talið er að flestir áverkarnir hafi komi til fyrir sljóa krafta í formi steyti- eða þrýstingskrafts. Um áverkana í heild segir að þeir séu langflestir ferskir að sjá. Smásjárskoðun á völdum áverkum styðji þetta en sýni samt vægan breytileika í fyrstu skrefum vefjarviðbragða. Þetta samræmist best því að áverkarnir hafi komið til á sólarhringnum fyrir dauðann. Sértaklega er getið um þá áverka sem talið er að séu eldri eða komnir til vegna endurlífgunartilrauna.
21. Um útlit áverkanna um hálsinn, um nærhluta efri útlimanna og axlirnar og efri hluta brjóstsins segir að þeir bendi mjög sterklega til þess að krafturinn hafi verið flókinn, þ.e. komið á í mörgum brögðum og haft margvíslegar stefnur; enn fremur að kraftinum hafi verið beint að svæðunum og hann veittur í formi þrýstings og margra steyta. Útlit áverkanna um hálsinn bendi til þess að þeir séu komnir til við þrýsting á hálsinn, einkum hann framanverðan, af nokkrum krafti og samræmist því sem þekkt sé þegar annar maður færir þyngd sína yfir á þolandann með því að setja t.d. hné, fót eða framhandlegg á háls þolandans. Punktblæðingar sáust í slímhúðum augnanna og munnsins sem gætu skýrst af slíkum þrýstingi yfir hálsinn vegna lokunar á bláæðum en þær gætu einnig skýrst af þeim sljóu kröftum sem komu beint á munn- og augnsvæðin.
22. Útlit skrámanna og maranna, sáranna og mjúkvefjablæðinganna á neðri hluta andlitsins og brotsins gegnum fremri nefnibbu kinnkjálkans bendi mjög sterklega til þess að þau hafi komið til fyrir sljóa krafta í formi margra steyta yfir munnsvæðið mót tregeftirgefanelgu yfirborði, og með þrýstingi. Áverkarnir séu mjög ákafir en það eðli þeirra skili sér ekki samsvarandi á djúpið í formi blóðsosa og trosnaðs mjúkvefjar í andlitinu, sem bendi mögulega til þess að kraftgangurinn hafi einkennst af meira vefjarmisgengi en þungum höggum. Slímhúðarsár í formunninum, oft að minna umfangi en í þessu tilfelli, séu þekkt afleiðing þess er maður heldur fyrir munn

annars með hendi sinni. Sé litið til hinna umfangsmiklu slímhúðarsára í formunninum gæti slíkur verknaður skýrt þau, hið minnsta að hluta.

23. Útlit áverkanna á geirvörtusvæðunum bendi mjög sterklega til þess að þeir séu komnir til fyrir sljóan kraft. Áverkarnir hafi staðsetningu, eðli og dýpt sem bendi sterklega til þess að kraftinum hafi verið beint að svæðunum og veittir brotaþola af öðrum manni, í formi staðbundins þrýstings, togs, klemmu eða viðlíka framgangsmáta.
24. Útlit áverkanna á höndunum bendi mjög sterklega til þess að þeir hafi komið til fyrir sljóa krafta og að kraftarnir hafi verið merjandi og komið á hluta handanna á sundurleita vegu, og skælt fingurliði og afbakað með kjölfarandi beináverkum og trosnun á mjúkvef. Hin umfangsmikla áverkamynd á höndunum og hinir margvíslegu krafthættir sem hún vitnar um geti aðeins skýrst af flóknu ferli þar sem krafti sé markvisst beint að þessum líkamshlutum yfir tíma, svo sem við aðför annars manns eða, sem langsóttara sé, að brotaþoli hafi fest hendur sínar í tæki eða vél sem olli skaðanum á þeim.
25. Útlit áverkanna á lendasvæðunum bendi mjög sterklega til þess að þeir séu komnir til vegna sljórra krafta. Útlit áverkanna almennt og staðsetning þeirra, einkum áverkakerfið í hægri síðunni, bendi til þess að kraftinum hafi verið beint að svæðinu við steyta veitta af öðrum manni, til dæmis í formi sparks í hægri síðuna eða ámóta höggs. Ekki sé útilokað að áverki þessi hafi komið til við eigið fall á mótað, hart og fast yfirborð, t.d útstæðan þátt innréttingar eða húsgagns.
26. Útlit blæðinganna í bakskinurýminu og garnahenginu bendi sterklega til þess að þær séu afleiðing sljós steyti- eða þrýstikrafts. Áverkarnir hafi útlit og staðsetningu sem geti skýrst jafnt af höggi með breiða ákomu á framanverðan kviðinn með sama krafti og olli blæðingum og beinbroti á hægri lendasvæðinu.
27. Útlit sársins á hægri handarbakinu og skrámana á hægri baugfingrinum og vinstri baugfingrinum bendi mjög sterklega til þess að þau hafi komið til fyrir sljóan kraft í formi steyta eða skröpun gegnt hörðum kanti eða ójöfnu. Þessir áverkar geti vel skýrst af sama krafti og verkaði annars á hendurnar, eins og lýst var.

28. Útlit áverkanna á nárasvæðunum og á kynfærunum bendi mjög sterklega til þess að þeir hafi komið til fyrir sljóan kraft og að kraftinum hafi verið beint gegnt svæðunum í formi steyta og/eða þrýstings.
29. Útlit brotsins á vinstri dálkinum og meðfylgjandi mjúkvefjablæðinga bendi mjög sterklega til þess að áverkarnir séu tilkomnir fyrir sljóan kraft og bendi til þess að högg hafi komið á hliðlægan fótlegginn á þessum stað.
30. Útlit áverkanna á augnsvæðunum bendi mjög sterklega til þess að þeir hafi komið til við sljóan kraft í formi steyta gegnt þessum svæðum mót tregeftirgefanlegu yfirborði. Áverkarnir hafi staðsetningu og eðli sem bendi til þess að krafturinn hafi beinst gegn svæðunum svo sem við högg annars manns. Útlit áverkanna á nefinu og vinstri augabrúninni bendi mjög sterklega til þess að þeir hafi komið til fyrir sljóan kraft í formi steyta. Áverkarnir geti skýrst af jafnt höggum annars manns sem eigin slysi.
31. Útlit skrámana á hægri hlið höfuðsins bendi sterklega til þess að þær hafi komið til fyrir sljóan kraft í formi endurtekinna léttari steyta eða skröpun gegnt hörðu yfirborði með takmarkaðan ákomuflöt. Blæðingarnar í höfuðleðrinu á hægri gagnaugasvæðinu geti skýrst af sama krafti.
32. Útlit skrámunnar og höfuðleðursblæðingarinnar í hnakkanum, höfuðleðursblæðingarinnar á vinstra gagnaugasvæðinu, smásáranna og marblettanna á enninu og húðblæðingarinnar á hvirflinum bendi sterklega til þess að þær hafi komið til fyrir sljóan kraft í formi steyta mót hörðu og/eða köntuðu yfirborði.
33. Útlit áverkanna á framhandleggjunum bendi mjög sterklega til þess að þeir hafi komið til fyrir sljóan kraft í formi steyta mót hörðu og eða tregeftirgefanlegu yfirborði, minnst sumpart með takmörkuðum ákomufleti. Nánar tilgreindir áverkar hafi útlit og staðsetningu, sérstaklega í ljósi heildar allra áverkanna, sem geti bent til þess að þeir hafi orðið við tilraunir brotþola til að verjast árás annars manns með því að bera fyrir sig handleggina.
34. Útlit djúpu vöðvablæðinganna í lærunum bendi sterklega til þess að þær séu komnar til fyrir sljóan kraft í formi þungra steyta eða þrýstings yfir svæðin.

35. Útlit áverkans á hægri olnboganum sem nái upp eftir innanverðum hægri upphandleggnum bendi mjög sterklega til þess að hann hafi komið til fyrir sljóan kraft í formi steyps eða þrýstings og hann hafi umfang og eðli sem geti bent til þess að hann hafi annar maður veitt hinum látna, þó ekki sé hægt að útiloka að áverkinn hafi komið til við eigin slysi, t.d. fall á harða innréttingu eða gólf.
36. Útlit sársins á utanverðum hægri ökklanum bendi sterklega til þess að það sé komið til fyrir sljóan kraft í formi steyps gegnt hörðu yfirborði, á þann stað sem skrúfa í beini skagi mest fram, og hafi valdið bresti í húðinni.
37. Útlit marblettanna efst og miðlægt á báðum lærunum bendi sterklega til þess að þeir hafi komið til fyrir sljóan kraft og að krafturinn hafi komið á í formi margendurtekens þrýstings gegnt mótuðu yfirborði eða endurtekens klemmandi krafts. Eðli, staðsetning og innbyrðis afstaða áverkanna geti bent til þess að þeir séu tilkomnir með stjórn og vilja, annaðhvort sjálfveittir eða verk annars manns.
38. Um réttarefnafræðilega túlkun segir að styrkur etanóls í útæðablóði sem tekið hafi verið við krufninguna samræmist best verulegri etanóleitrún og sé til þess fallinn að valda mikilli ölvun, vanlíðan, ógleði, jafnvægisleysi, svefnhneigð og óstöðugu geði. Sé maður vanur dagdrykkju, eins og virðist sýnt í þessu tilfelli, megi ætla að hann þoli þennan styrk etanóls mun betur en hinn almenni maður en það megi þó ætla að áhrif etanólsins hafi dregið úr getu hans til að verjast þeirri árás sem hann vafalítið varð fyrir. Styrkur parasetamóls, kódeíns og amfetamíns yfirstígi ekki það sem vænta megi eftir inntöku þeirra skammta sem tíðkist af hverju efni fyrir sig.
39. Um dánarorsök og dánartilvik segir í skýrslunni að rannsóknaniðurstöðurnar bendi sterklega til þess að dánarorsökin hafi verið köfnun vegna ytri kraftverkunar á hálsinn og efri öndunarveginn. Áverkarnir á svæðinu sem taki yfir munn, niður á háls, efri hluta brjóstkassans og út eftir öxlunum séu allverulegir og bendi til þess að miklu og marghliða afli hafi verið beitt og því beint að þessum svæðum af ákafa. Líkamssvæðið taki meðal annars til nærrí alls efri öndunarvegarins, þar með talið hálsins, og það geri þunga krafta sem þarna verka að ógn við öndun og blóðflæði um hálsinn. Þá sé ótalið að af beináverkunum á útlimunum og brjóstkassanum hafi hlotist beinmergjárbloðrek til lungnablóðrásarinnar sem hafi haft þau áhrif að skerða blóðflæði til lungnanna og þannig torvelda súrefnisvæðingu blóðsins, og að frá áverkunum á bein og mjúkvæfi hafi blætt inn í mjúkvef, og þó svo að ekki sé unnt að mæla rúmmál blóðtapsins nákvæmlega sé óhætt að segja að blæðingin sé drjúg og

eigi, ásamt beinmergjjarblóðreki, sinn skerf í spillandi áhrifum á súrefnisnæringu til heilans og hafi þannig verið fallin til að stuðla enn frekar að framvindu köfnunarferlisins. Bendi rannsóknarniðurstöðurnar sterklega til þess að áverkarnir sem leiddu til dauðans hafi verið viljaverk annars manns.

III.

40. Undir rekstri málsins var réttarmeinafræðingurinn F dómkvaddur að beiðni ákærðu og lagðar fyrir hann eftirtaldar matsspurningar:

1. Samkvæmt skýrslu réttarlækna greina lækarnir áverka á svæðinu sem „tekur yfir munn, niður á háls, eftir hluta brjóstkassans og út eftir öxlum“. Matsmaður er beðinn að svara hvort áverkar séu á framangreindu svæði og svara jafnframt eftirfarandi spurningum varðandi þá áverka sem matsmaður kann að greina:
 - a. Hver sé líkleg tilurð þeirra áverka sem matsmaður telur að greina megi á hinum látna.
 - b. Matsmaður svari þeirri spurningu, hvort útilokað sé að áverkar hafi hlotist af öðru en viljaverki annars manns.
 - c. Matsmaður svari hvort hægt sé að staðfesta að hinn látni hafi verið tekinn hálstaki eða hann hafi orðið, með öðrum hætti, fyrir þrýstingi á háls.
 - d. Matsmaður er beðinn að svara hvaða kraft hefði þurft til að valda þeim áverkum sem hann getur greint og um hve margar ákomur hafi verið að ræða.
 - e. Matsmaður svari hvort og þá að hvaða marki, áverkar á hinum látna geti skýrst af endurlífgunartilraunum (hjartahnoði) sem ákærða/matsbeiðandi og síðar sjúkraflutningamenn beittu hinn látna.
2. Matsmaður svari hvort hægt sé að staðfesta hver dánarorsök hins látna var og með hve mikilli vissu hægt er að staðfesta hana.
 - a. Matsmaður svari að hvaða marki heilsufar og heilsubrestir hins látna hafði [áhrif] á dánarferlið, samanborið við heilsuhraustan einstakling á sama aldri.
 - b. Matsmaður svari hvort og þá hvaða áhrif verulega etanóleitrún hins látna hafði á dánarferlið.
3. Komist matsmaður að þeirri niðurstöðu að dánarorsök hafi verið köfnun er óskað eftir að hann svari eftirfarandi spurningum:
 - a. Matsmaður svari hvort hinn látni hafi hlotið, af beináverkum, beinmergjjarblóðrek til lunganablóðrásarinnar og hvort blætt hafi inn í mjúkvefi hins látna.

- b. Matsmaður svari hve veigamikill þáttur í andlátinu (köfnunarferlinu) blæðingar og beinmergjárbloðrek var og hvort líkur séu á að [brotaþoli] hefði lifað, ef ekki hefði komið til þess.
 - c. Matsmaður svari hvort útilokað sé að slím í vitum/öndunarvegi eða möguleg uppköst hins látna hafi haft áhrif á dánarferlið (köfnun).
 - d. Hvort slímhúðasár séu í munni hins látna og hvort hægt sé að fullyrða um orsakir þeirra.
4. Matsmaður svari hver sé líkleg tilurð þeirra beinbrotsáverka sem matsmaður getur greint á hinum látna og hvort sé útilokað að áverkar hafi hlotist af öðru en viljaverki annars manns.
41. Matsgerðin var lögð fram í þinghaldi 23. apríl sl. Í inngangi hennar er gerð grein fyrir bakgrunnsupplýsingum, myndgreiningu og lýsingu á sjáanlegum ytri (samtals 96 áverkar) og innri áverkum (samtals 57) sem eru sérgreindir eftir líkamshlutum. Helstu svör matsmannsins við spurningunum voru eftirfarandi:
42. *Svar við spurningu 1a:* Matsmaðurinn fjallar almennt með ítarlegum hætti um áverka brotaþola og ætlaða tilurð þeirra. Fjallaði matsmaður fyrst almennt um áverkana en í kjölfarið vék hann að einstökum áverkahópum. Í öllum tilvikum nema einu voru áverkar brotaþola raktir til sljórra krafta, þ.e. blæðingar og mar í mjúkvef, rof á húð, bein- eða brjóskepping svo og aðrir áverkar. Talið var að suma áverka mætti rekja til háttsemi annars einstaklings en verknáðaraðferðir sem til greina kæmu væru högg eða spörk en aðrar skýringar kæmu oftast til greina, svo sem slysi eða föll. Hluti áverka var talinn varnaráverkar. Þá var hluti áverkanna rakinn til endurlífgunartilrauna.
43. *Svar við spurningu 1b:* „Á líkama hins látna finnast ítarleg ummerki um endurtekna sljóa kraftvirkni. Á grundvelli staðsetningar og fjölda áverkanna er ekki unnt að skýra þá fyrirvaralaust með einstöku falltilviki. Framburður sakbornings í málinu um að dagana fyrir andlátið hafi komið til ítrekaðra falltilvika getur engu að síður komið heim og saman við marga af áverkunum. Áverkarnir á svæði mjúkvefja hálsins virðast við fyrstu sýn benda til að þeir séu tilkomnir af völdum utanaðkomandi einstaklings. Einnig mætti skýra hluta þessara áverka sem afleiðingu falls á mjúkvefi hálsins. Túlka mætti hina formuðu skrámu á svæði hóstargróparinnar sem mögulega vísbendingu um þetta. Að teknu tilliti til niðurstaðna vefjafraeðilegu rannsóknarinnar mætti ganga út frá því að áverkarnir hafi orðið til á tveimur tímamótum, en með því er ekki alveg ljóst, hvort hinn látni hafi lifað áfram í fleiri klukkustundir og allt að þrjú daga, þótt áverkarnir hafi orðið til af völdum annars aðila.“

44. Að auki hafi verið sjáanleg merki um endurlífgunartilraunir, m.a. með hjartahnoðvélinni LUCAS sem nánar er gerð grein fyrir víðar í matsgerðinni. Telur matsmaðurinn að skýra mætti öll rifbeinsbrot, brot brjóstbeins og blæðingar inn á aftanverðan brjóstkassann sem afleiðingar endurlífgunartilrauna þó ekki sé útilokað að áverkarnir séu vegna ásetnings annars einstaklings. Á öðrum stað í matsgerð svarar matsmaður því til að brot fyrstu tveggja rifbeinanna séu þó ódæmigerð sem afleiðing endurlífgunartilrauna. Þá telur matsmaður að ekki sé unnt að útiloka að blæðingarnar í bakskinurýminu séu einnig afleiðingar af endurlífgunaraðgerðum. Að öðrum kosti þyrfti í þessu tilviki að gera ráð fyrir verulegri kraftbeitingu gegn efri hluta kviðarholsins sem hefði annaðhvort gerst með höggi af hálfu annars einstaklings eða falli á útstandandi hlut á borð við húsgagn.

45. *Svar við spurningu 1c.* „Áverkarnir á háлssvæðinu eru ótvíræður vitnisburður um sljóa kraftbeitingu gegn hálsinum. Á grundvelli fyrirliggjandi gagna ber frekar að gera ráð fyrir kraftbeitingu frá hægri þar sem þar eru fyrir hendi auknar blæðingar í mjúkvefi hálsins. Á háлssvæðinu hefði veruleg kraftbeiting af hálfu annars einstaklings, s.s. háлstak aftanfrá, hnefahögg eða þrýstingur hnés á háлsinn, nægt til að veita þá áverka sem staðfestir eru. Auk kraftáverka af hálfu annars einstaklings kemur þó einnig til greina að útskýra áverkana á framhlið háлsins sem sljóan háлsáverka vegna falls á háлsinn. Hjá öllum framangreindum sviðsmyndum um mögulega tilurð áverkanna þurfa ekki nauðsynlega að sjást áverkar á húð eða undirhúð, en þegar um er að ræða áverka á hálsi af hálfu annars einstaklings eða vegna falls á háлsinn, óháð eiginleikum yfirborðsins sem fallið var á, koma blæðingarnar og áverkarnir fyrst fram í dýpri mjúkvefjalögum háлsins. Áverkarnir sem staðfestir eru á augunum og munnslímhúðunum og eru að hluta til í formi punktblæðinga benda frekar til þess að um sé að ræða hindrun á innflæði að ofan, þ.e. lokun bláæða á háлssvæðinu, á sama tíma og blóð heldur áfram að flæða til höfuðsins í gegnum slagæðar sem leiðir til yfirþrýstings í bláæðakerfinu og þar með rofs í minnstu æðunum. Þessar niðurstöður mætti skýra með kyrkingaratviki eða annarri kraftbeitingu af hálfu annars einstakling með öflugum þrýstingi á mjúkvefi háлsins. Punktblæðingar koma þó einnig fyrir þegar um er að ræða beina kraftbeitingu á svæði augnlokanna og munnsins. Að slíkt hafi átt sér stað sést greinilega á áverkunum á andlitssvæðinu. Blæðingarnar hér eru að hluta til verulega stærri og allt að 0,8 sm í þvermál. Þegar um svo umfangsmikla áverka er að ræða ber frekar að ganga út frá því að áfall (svo ritað) hafi átt sér stað. Jafnvel þegar um er að ræða hjartadauða geta slíkar punktblæðingar átt sér stað, en þá eru þær einkum í efri hluta brjóstkassans (Thoxapertur), þ.e. frá efri hluta brjóstkassans og þar fyrir ofan. Loks ber að geta þess að slíkar punktblæðingar geta einnig orsakast í tengslum við flogakast sem getur bæði komið upp í kjölfar súrefnisskorts (asphyxia) og blóðsykurskorts (hypoglycemia). Áverkana á háлssvæðinu

ber því ekki að rekja eingöngu til gerða utanaðkomandi einstaklings heldur er ekki unnt að útiloka að um slys hafi verið að ræða.“

46. *Svar við spurningu 1d.* Matsmaður bendir á að einn sljór kraftatburður á hálsinn hefði nægt til að framkalla þá áverka sem staðfestir eru á háls. Vísar hann til vefjafræðilegrar rannsóknar á brotum efri horna skjaldbrjóstisins þar sem engin merki sáumst um það á blæðingasvæðinu að áverkarnir hefðu orðið til meðan sjúklingurinn var á lífi. Því beri að ganga út frá því að þeir hafi orðið skömmu fyrir andlát brotáþola. Þá segir í svarinu: „Til að brjóta efri horn skjaldbrjóstisins nægir 1-2 kg. kraftur. Í hægri musculus sternothyroideus (vöðvanum sem er á milli brjóstbeinsins og skjaldbrjóstisins) sjást engu að síður nevtrófilar sem og fjöldi makrófaga án ummerkja um járnupptöku. Nevtrófilar eru í fyrsta lagi greinanlegir eftir 20-30 mínútur og almennt ekki fyrr en eftir 20 klst. Makrófagar eru í fyrsta lagi greinanlegir eftir 3 klst. og almennt ekki fyrr en eftir u.þ.b. þrjá daga. Sé byggt á niðurstöðu vefjafræðilegrar rannsóknarinnar hafa áverkarnir sem hér er um að ræða orðið til á a.m.k. tveimur tímapunktum og má ætla að blæðingin inn á musculus sternothyroideus hafi orðið til allt að þremur dögum fyrir andlátinu. Þessi vöðvi liggur beint við hringbrjóskið og barkakýlið. Samkvæmt vísindarannsóknum þarf 10-80 kg. kraft til að brjóta barkakýlið og 8-34 kg. kraft til að brjóta hringbrjóskið. Blæðing inn á mjúkvefi hálsins getur orsakast strax við beitingu tiltölulega lítills þrýsti- eða togkrafts. Varðandi blæðingarnar sem staðfestar eru er ekki unnt að tilgreina með marktækum hætti hversu mikinn kraft þurfti til að orsaka þær því tilurð blæðinga fer ekki aðeins eftir kraftinum heldur einnig staðsetningu, þykkt og eiginleikum mjúkvefjanna sem og aðliggjandi beinum. Loks skiptir ástand storknunarkerfisins máli við tilurð blæðinga. Þess ber enn fremur að geta að erfitt er að meta aldur blæðinga út frá lit þeirra. Að vísu breytist litur blæðinga með tímanum, en slíkar breytingar geta verið breytilegar hjá sama einstaklingi. Í því tilviki sem hér er um ræðir virðast blæðingarnar skv. ljósmyndunum vera frekar ferskar. Það þýðir þó ekki að þær þurfi allar að hafa orðið til á sama tíma og nálægt dánartímanum, heldur er allt að þriggja daga tímarammi mögulegur.“

47. *Svar við spurningu 1e.* Matsmaður bendir á að með þrýstingi og hliðrun barkakýlis upp á við og til hægri við framkvæmd barkaþræðingar geti komið til blæðinga og eftir atvikum brota á svæði barkakýlisins og aðliggjandi vefja. Telur matsmaðurinn hina ólíku áverka á barkakýlinu, tungubeininu og aðliggjandi vefjum virðast mjög víðtæka og það mæli frekar með því að um öfluga kraftbeitingu hafi verið að ræða. Ekki sé unnt að gera ráð fyrir því að slík kraftbeiting hafi átt sér stað við endurlífgunaraðgerðir. Þá bendir hann á að brot báðum megin á skjaldbrjóstshornunum bendi til þess að þetta sé ólíklegt. Hið sama megi segja um undirliggjandi brotáverkann á brjóstsvæði barkakýlisins. Matsmaður vísar til þess sem áður er sagt um brot á svæði brjóstbeins og rifbeina sem líta megi á sem afleiðingu

endurlífgunartilrauna. Þær geti líka skýrt ofpenslu lungna og áverum á efra magasvæði hafi verið lýst í vísindaritum, og því sé ekki unnt að útiloka að blæðingar inn á spatium retroperitoneale (bakskinurými) séu afleiðing endurlífgunartilrauna. Varðandi fitu- eða beinmergsblóðrek telur matsmaður að fitu-/beinmergsblóðtapparnir í lungunum sem komu fram í vefjafræðilegu rannsókninni séu ekki nauðsynlega afleiðingar beinbrotanna í fingrunum eða sköflungnum, heldur sé mun líklegra að um sé að ræða afleiðingar endurlífgunartilraunanna.

48. *Svar við spurningu 2.* Matsmaður telur að vega þurfi saman ólíka möguleika varðandi dánarorsök. „Einn möguleikinn er að um sé að ræða andlát í kjölfar köfnunar/kyrkingar. Þessu til stuðnings má nefna áverka á sviði mjúkvefja hálsins, meiri háttar áverka á brjóski barkakýlis og hringbrjóski sem og bráða ofpenslu lungnanna að hluta. Í þessu sambandi má einnig túlka alvarleika og fjölda áverkanna sem vísbendingu um að þeir séu af völdum annars einstaklings. Vandkvæðin við þessa túlkun stafa einkum af þeirri niðurstöðu vefjafræðilegu rannsóknarinnar að áverkarnir á hálssvæðinu hafi orðið til á tveimur ólíkum tímapunktum, en aðeins er unnt með vissu að tímasetja brotin á hornum skjaldbrjósksins nærri andlátsstundinni. Blæðingin inn á m. sternothyroideus virðist út frá tilvist makrófaganna vera eldri. Þessi blæðing er staðsett beint við alvarlegri áverkana á barkakýlinu sem benda til verulegrar valdbeitingar gegn hálsinum. Því er mögulegt að átt hafi sér stað kraftbeiting gegn hálsinum, en að hinn látni hafi lifað hana af í allt að nokkra daga. Hinn þátturinn sem túlka má í tengslum við köfnunardauða er bráð ofpensla lungnanna. Þar sem endurlífgunaraðgerðir geta einnig leitt til bráðrar ofpenslu lungnanna er ekki unnt að meta gildi þessa þáttar með vissu.“

49. Í svari sínu rekur matsmaðurinn nokkur atriði sem líta megi til, svo sem sleglahraðtakt sem mældist sem fyrsta rafvirkni er sjúkralið kom til aðstoðar. Sé það að mati hans fremur ódæmigert. Þá rekur matsmaðurinn að eitrun vegna samverkandi áhrifa amfetamíns og alkóhóls geti, eins og í því tilviki sem um ræði, leitt til banvæns blóðsykurfalls. Vísar hann til niðurstöðu mæligilda á blóðsykri sem hafi verið lág en laktatgildi hátt. Bendir hann á að draga megi ákveðnar ályktanir af þessu en nefnir einnig atriði sem draga úr nákvæmni niðurstöðu hvað þetta varðar. Þá bendir hann á að ekki sé unnt að útiloka að dánarorsökin geti hafa verið eitrun vegna samverkandi áhrifa alkóhóls, kódeíns og amfetamíns, en jafnvel þó kódeín í blóðinu sé aðeins greinanlegt í lágum meðferðarstyrk geti slíkur styrkur magnað öndunarbælandi áhrif alkóhóls.

50. *Svar við spurningu 2a.* Matsmaður rekur í svari sínu að vefjafræðileg rannsókn á lifur brotþola sýni greinilega fram á fitulifur sem megi rekja til áralangrar áfengisneyslu. Slík fitusöfnun hafi vanalega ekki í för með sér marktæka skerðingu á lifrarstarfsemi. Hann

nefnir þó möguleika á aukinni truflun lifrarstarfsemi sem geti stuðlað enn frekar að lífshættulegu blóðsykurfalli. Fitusöfnun í tilviki brotaþola hafi ekki verið komin á það stig, að því er virðist, að hún truflaði storknun marktækt þó dæmi sé um að fram komi storknunarraskanir. Nefnir matsmaðurinn dæmi um slíkt en vefjafræðilegar rannsóknir hafi í tilviki brotaþola ekki sýnt fram á þær sérstaklega. Aðrir þættir þessu tengdir virðist ekki hafa haft marktæk áhrif og rekur matsmaðurinn það frekar.

51. *Svar við spurningu 2b.* Matsmaður bendir á að samblandið við kódeín sem greindist í vægum meðferðarstyrk í blóði hins látna geti leitt til banvænnar eitrunar, einnig hjá þeim sem hafa byggt upp áfengisþol, eins og ætla megi í hans tilviki, enda geti bæði alkóhól og kódeín haft neikvæð áhrif á öndunarstjórnstöðina og efnin haft hvetjandi víxlverkandi áhrif hvort á annað. Sé því ekki unnt að útiloka að andlátíð hafi orsakast af blóðsykurfalli og tengdri hjartsláttartruflun/hjartastoppi. Þá hafi mælst amfetamín í brotaþola sem þrátt fyrir að teljast dæmigert gildi og ekki lífshættulegt sé, þegar litið er til magns, talið eitrunarmagn. Amfetamín hafi margþætt örvandi áhrif á taugakerfið og samverkandi með alkóhóli geti það framkallað lífshættulegt blóðsykurfall.
52. *Svar við spurningu 3a og b.* Matsmaður telur beinmergjjarblóðrek á lungnasvæðinu afleiðingu endurlífgunartilrauna. Gerir hann nánari grein fyrir fitublóðreki í lungum. Þá tekur hann fram að við skoðun á áverkum brotaþola hafi sést blæðingar í mjúkvefjum sem teljist ekki svo alvarlegar að þær tengist andlátinu sem þáttur í köfnunarferlinu. Skerðing á súrefnismettun blóðreksins hafi þó getað dregið úr endurlífgunarlíkum. Samkvæmt blóðgreiningu hafi hemóglóbíngildið mælst eðlilegt og því ekki átt sér stað marktækt blóðtap vegna blæðinga sem staðfestar voru.
53. *Svar við spurningu 3c.* Hvorki ytri skoðun lungnanna né vefjafræðileg rannsókn gefi ástæðu til að ætla að markverð innöndun ælu hafi átt sér stað. Því megi útiloka uppköst sem áhrifaþátt. Þá hafi ekki komið fram neinar vísbendingar við ytri skoðun á lungum um að berkjur hafi verið tepptar vegna slíms.
54. *Svar við spurningu 3d.* Öll slímhúðarsár brotaþola hafi verið afleiðing sljórrar valdbeitingar. Einn áverkinn geti samrýmst því að munnur hafi verið haldið lokuðum með töluverðu afli en þar sjáist slímhúðarslit. Fall geti einnig hafa orsakað þann áverka. Aðra áverka á slímhúð megi skýra með höggi, falli eða endurlífgunartilraunum. Þá bendi brot á nefnibbu fremur til þess að um högg hafi verið að ræða eða fall.
55. *Svar við spurningu 4.* „Brotin og sprungurnar á tungubeins-, barkakýlis- og hringbrjósksvæðinu eru til marks um gríðarlega kraftbeitingu gegn hálsinum. Nærtækast

er að rekja umfang áverkanna til verulegrar kraftbeitingar af hálfu annars einstaklings, t.d. með því hné hafi verið þrýst á mjúkvefi hálsins eða beitt hálstaki, sennilega með framhandlegg aftanfrá. Ólíklegt er að unnt hefði verið að beita nægum krafti (10-80 kg) með hálstaki framanfrá til að framkalla brotin í barkakýlinu og skjaldbrjóskinu. Við vefjafræðilega greiningu íslenskra kollega okkar fundust vísbendingar um að áverkarnir á háлssvæðinu hafi orðið til við tvíþættan atburð, þannig að slík árás hafi átt sér stað en fórnarlambið lifað áfram í allt að þrjá daga. Hér komu ekki fram veikleikar í efri öndunarvegi sem hefðu takmarkað öndun varanlega. Ekki er unnt að útiloka að þessir áverkar hafi einnig orðið til við fall á hálsinn.

56. Í tilviki beinbrotanna í brjóstkassanum er nærtækast að ganga út frá því að þau hafi orsakast við endurlífgunartilraunirnar. Brot fyrstu tveggja rifbeinanna beint við festingu þeirra við hryggsúluna geta að vísu einnig hafa orðið til við endurlífgunartilraunir, en það væri þó frekar ódæmigert. Á þessu svæði hefði veruleg kraftbeiting gegn efri hluta brjóstbeinsins, t.d. með þrýstingi frá hné, verið til þess fallin að valda þessum beinbrotum. Brot hægri hryggstinda 2. og 3. lendarhryggjarliðarins eru til marks um sljóa kraftbeitingu sem mætti skýra með valdbeitingu af hálfu annars einstaklings. Til þessa þyrfti hins vegar að beita mjög miklu afli sem gerist aðeins með sparki eða þungu barefli. Hins vegar gætu áverkarnir einnig auðveldlega hafa orsakast af falli. Brot hægri dálksins fyrir tilstilli annars einstaklings hefði einnig krafist mjög mikils aflls eins og við spark eða högg með barefli. Formfræði brotsins sem sveigjubrots og staðsetning þess getur einnig auðveldlega samrýmst falli.

57. Brotin í höndunum eru flókin. Þegar einstaklingur dettur og ber fyrir sig hendurnar verða vanalega ekki til svo viðamikil brot hvað varðar fjölda þeirra og form. Þegar um er að ræða mjög drukkna einstaklinga sem eiga við jafnvægistruflanir að stríða geta þó átt sér stað flóknari beinbrot. “ Matsmaður gerir nánari grein fyrir beinbrotum einstakra fingra og áætlaur aldur áverkanna á bilinu 20 mínútur til þriggja daga eftir byrjandi innflæði nevrófila eða fjölgun makrófaga. Þá segir í svarinu; „Fjöldi áverka á höndum virðist of mikill til að unnt sé að útskýra þá með falli. Gera þyrfti ráð fyrir mörgum og að hluta til flóknum fallatburðum samfara jafnvægistruflunum. Á heildina litið er orsök af hálfu annars einstaklings a.m.k. að hluta til sennilegra, en ekki er hægt að útiloka með öllu að áverkarnir hafi orðið til við fall, ekki síst þar sem niðurstöður vefjafræðilegu rannsóknarinnar gefa vísbendingar um að brotin hafi orðið til á ólíkum tímupunktum.“

IV.

58. Undir rannsókn málsins var G geðlæknir dómkvaddur matsmaður til að framkvæma geðrannsókn á ákærðu svo unnt væri að leggja mat á hvort 15. eða 16. gr. almennra

hegningarlaga nr. 19/1940 ætti við um geðræna hagi hennar á verknaðarstundu. Niðurstaða geðlæknisins var sú að ákærða væri hvorki haldin geðsjúkdómi né öðrum kvilla sem hefði áhrif á andlegt ástand hennar.

59. Í geðrannsókninni er m.a. gerð grein fyrir undirliggjandi gögnum og rakin eru helstu atriði matsviðtala við ákærðu. Um geðskoðun segir að hún hafi ekki sýnt mikil svipbrigði en svarað spurningum skýrt og skilmerkilega. Hún hafi lítið vilja ræða um brotþola eða það sem gerst hefði en haft er eftir henni að hún myndi allt. Hafi hún verið í mikilli varnarstöðu gagnvart atvikinu. Svo virtist sem hún tæki andlát brotþola ekki nærri sér. Hún hafi komist í uppnám þegar rætt hafi verið um andlát hunds hennar og þá hafi hún grátið mikið. Hún hafi neitað aðsóknarhugmyndum. Matsmaður greindi hvorki hugsanatrufnanir né ranghugmyndir hjá ákærðu. Klínískt mat læknisins var að greind hennar væri í góðu meðallagi.

60. Niðurstaða matsmannsins hvað varðaði geðrænt ástand ákærðu var sú að ekki væri að sjá að hún hefði verið haldin geðsjúkdómi eða öðrum einkennum á verknaðarstund sem leiða kynnu til þess að skilyrði 15. gr. almennra hegningarlaga teldust uppfyllt. Þá yrði ekki séð að hún hefði verið haldin slíkum einkennum fyrir þann tíma. Þá kemur fram það mat geðlæknisins að ekkert liggi fyrir í málinu varðandi hennar geðrænu hagi sem kæmi í veg fyrir að refsing kynni að geta borið árangur. Telur hann að ákærða geri sér almennt grein fyrir því hvað sé rétt og hvað sé rangt.

V.

Skýrslur fyrir dómi

61. *Ákærða* kvaðst hafa þekkt brotþola í um sjö ár. Þau hefðu ekki átt í kynferðissambandi. Hann hefði búið hjá henni af og til á þessu tímabili. Hann hefði haldið til heima hjá henni að [...] allt frá 2021 þó hann hefði haft til umráða íbúð annars staðar. Þá hefði hann lagt til heimilisins. Hefðu foreldrar hennar fengið að vera í íbúðinni hans. Ákærða kvað brotþola oft hafa látið illa og hótad öllu illu en hún hefði lítið á það sem fyllerísrugl. Lýsti hún köstunum einna helst sem geðrofsköstum án þess að útskýra frekar. Hún hefði aldrei beitt hann ofbeldi eða reynt að svara fyrir sig.

62. Spurð um heilsufar brotþola í aðdragandanum kvað ákærða hann hafa verið voðalega slappan, að því er hún teldi vegna lífsstíls hans, en hann hefði sífellt verið drukkin. Hann hefði ekki neytt annarra fíkniefna. Nefndi hún að yfirleitt hefði hann beðið hana að aðstoða sig á milli herbergja en þó getað bjargað sér og farið út. Hún

- hefði ekki alltaf fylgst með honum. Ákærða kvaðst alltaf hafa verið brotþola mjög góð og sinnt honum á ýmsan hátt.
63. Ákærða kannaðist við að vinafólk hefði komið til þeirra áður en atvik áttu sér stað og vísaði til framburðar hjá lögreglu um það. Hún kannaðist við að hundurinn hennar hefði dáið rétt áður. Spurð um hvað komið hefði fyrir hann kvað hún hann hafa verið 14 ára og því orðinn gamall. Hún kvaðst ekki hafa talið brotþola hafa drepit hundinn en vísaði enn til lögregluskýrslu.
64. Ákærða kannaðist ekki við að hafa beitt brotþola ofbeldi í aðdraganda þess að hún hringdi á neyðarlínuna. Hann hefði dottið um allt. Beðin um að lýsa því kvað hún það hafa verið mjög skrítið, hann hefði bara dottið án þess að bera fyrir sig hendur beint á hausinn á gólfið inni á salerni. Mögulega hefði hann dottið á salernið sjálft, hún hefði ekki séð það beint en þó útundan sér þar sem hún hefði verið í eldhúsinu. Hefði hún séð áverka á andlitinu eftir það á kinnbeini, auga og yfir augabrún. Spurð hvort hann hefði dottið meira þá daga sem um ræðir kvaðst hún halda að svo hefði verið, a.m.k. tvisvar sinnum, en taldi það hafa verið á fimmtudeginum og föstudeginum.
65. Í aðdraganda þess að ákærða hringdi á neyðarlínuna kvað hún brotþola hafa kvartað mikið yfir kulda. Hún hefði látið hann fá hlýja peysu, teppi og vatn um einum og hálfum tíma áður. Hann hefði verið á gólfinu á mottunni en hún í sófanum. Hún hefði boðið honum sófann en hann neitað því. Nánar spurð kvað hún brotþola hafa legið á gólfinu meira eða minna allan daginn. Hann hefði ekki viljað borða en viljað áfengi. Hefði ákærðu svo verið litið á hann og fundist hann eitthvað skríttinn og athugað með hann og ekki fundist hann vera með púls. Hefði hann verið með meðvitund en óvenju slappur. Nánar spurð kvaðst hún ekki geta sagt til um hvenær hún hefði tekið eftir þessu, mögulega hefði hún verið nýlega vöknud. Enn spurð taldi ákærða sig hafa verið vakandi í um tvo til þrjú tíma þar til hún tók eftir þessu en þá hefði hún strax hringt í neyðarlínuna og byrjað að hnoða. Þá hefði hún klipit brotþola að þeirra beiðni. Hún hefði panikkað aðeins en þó hefði hún oft hringt í neyðarlínuna áður.
66. Ákærða kvað vin sinn H hafa komið eftir að brotþoli fór með sjúkrabifreið en hún hefði hringt í hann áður en þetta gerðist og spurt hvort hann „vildi kíkja“.
67. Spurð um upptökur á síma kvaðst ákærða ekki vilja tjá sig sjálfstætt um þær en vísaði til þess sem fram kæmi í skýrslutöku hjá lögreglu. Aðspurð kvaðst hún hafa eytt efni af símanum því að síminn hefði verið fullur af efni en kaus að tjá sig ekki að öðru leyti um ástæðuna.
68. Í þinghaldinu voru spilaðir fyrir hana valdir kaflar úr upptökum. Neitaði ákærða mikið til að tjá sig um efni þeirra. Beðin um að skýra orðbragð sitt gagnvart brotþola kvað hún það vera merkingarlaus ljót orð og „leiðindatal“. Hún hefði ekki haft í hyggju að gera neitt af því sem hún sagði. Spurð um það þegar brotþoli heyrðist kveinka sér eða

- væla kvað hún hann hafa verið með „allskonar stæla“ en hún myndi ekki sérstaklega eftir þessu. Þá hefði hann oft verið að ímynda sér eitthvað sem ekki var raunverulegt. Dæmi um það kvað hún vera þegar brotaþoli heyrir segja „þú ert búin að berja mig sundur og saman í andlitinu“. Kvað ákærða áverka á brotaþola ekki vera af sínum völdum. Kvaðst hún aldrei myndu gera honum eitt eða neitt. Ákærða vísaði jafnframt til þess að hún myndi illa eftir því sem þarna gerðist. Sennilega hefði hún verið í sjokki, m.a. vegna þess hvernig brotaþoli lét við hana. Hún kvaðst ekki muna til þess að hafa verið undir áhrifum á þeim tíma sem um ræðir. Hún hefði þó eitthvað drukkið.
69. Ákærða var spurð út í framburð sinn hjá lögreglu þar sem hún lýsti því hvernig hún hefði þurft að verja sig þegar brotaþoli hefði ráðist á hana. Kvaðst hún hafa þurft að halda í höndina á honum til þess að stöðva hann, haldið honum til að verja sig. Hefði þetta verið inni í herberginu. Vel mætti vera að hún hefði slegið hann eitthvað út undan en ekkert sparkað í hann. Kvaðst ákærða muna illa eftir þessu enda hefði hún verið í áfalli eftir dauða hundsins. Aðspurð um ummæli hennar um að mögulega hefði verið eittrað fyrir hundinum kvað ákærða það „bara bull“ og kaus að tjá sig ekki frekar um þennan þátt.
70. Spurð um blóð í íbúðinni kvaðst hún ekki muna eftir neinu sérstöku en mögulega hefði eitthvað verið í rúmfötum eftir að hann datt. Þá hefði hún tekið saman eftir sjúkraflutningamenn og stigið í blóðpoll.
71. Um eldri tilvik kvað ákærða brotaþola hafa verið sídettandi og því hefði hún ekki verið að gefa honum sérstakan gaum umrætt sinn eða tekið eftir neinu óvenjulegu. Til að mynda hefði hann ekki kvartað yfir því að vera illt í hálsinum þannig að henni hefði ekki dottið í hug að það væri eitthvað að honum. Ákærða kannaðist við að hafa gefið brotaþola verkjalyf á meðan á þessu stóð en hann hefði þá eitthvað verið að kvarta yfir verkjum en hún myndi ekki hvort hún hefði gefið honum [...].
72. Ákærða kannaðist við tilvik hálfum mánuði fyrr er brotaþoli datt fram af palli í sumarbústað móður hennar en þá hefði hann „legið alveg flatur“. Það hefði eitthvað séð á honum eftir það, m.a. hefði hann fengið glóðarauga.
73. Ákærða kvað andlegt ástand sitt vera gott í dag. Á sínum tíma, í kjölfar erfiðleika, hefði hún leitað til geðlæknis sem ávísaði henni [...] sem hefðu bætt ástand hennar. Hún hefði byrjað að taka [...] fyrir um einu til tveimur árum.
74. *I* kvaðst hafa verið með kærustu sinni J heima hjá ákærðu að [...]. Þau hafi gist eina nótt en farið svo öll út á föstudagskvöldið. Ákærða hafi farið heim á undan. Þegar þau hafi komið hafi hún verið í einhverju sturlunarástandi, hundurinn upp á borði og hún hafi ásakað brotaþola um að hafa drepið hundinn. Kvaðst vitnið hafa þurft að stoppa hana tvisvar því hún hefði stokkið upp í rúmið þar sem hann lá og sparkað í höfuð brotaþola. Aðspurður taldi vitnið að það hefði séð eitthvað á andliti brotaþola án þess

- að muna hvar. Síðar hefði hann komið fram og þau virtust ná sáttum og föðmuðust. Vitnið kvað þau J síðan hafa farið þaðan um kl. 23:00. Umrætt sinn hefði vitnið verið undir áhrifum fíkniefna. Kvað vitnið ákærðu og brotaþola hafa notað efni í gegnum tíðina.
75. Aðspurður kvaðst vitnið hafa orðið vitni af ofbeldi ákærðu í garð brotaþola í gegnum tíðina en það hafi ekki verið neitt alvarlegt. Kvaðst vitnið hafa verið hættur að kippa sér upp við þetta. Hefði þetta verið meira andlegt að hans mati. Þau hafi líka alltaf náð sáttum á ný.
76. *J* kvaðst hafa verið í [...]. Hún, I og ákærða hefðu farið í bæinn en áður hefðu þau neytt amfetamíns. Brotaþoli hafi legið í rúminu. Ákærða hefði farið heim á undan þeim og þegar þangað kom hafi hún verið að lesa yfir brotaþola því hún taldi hann hafa drepit hundinn sinn. I hefði þurft að stoppa hana tvisvar inni í herbergi. Aðspurð kvaðst vitnið ekki hafa séð ákærðu veitast að brotaþola en heyrt læti eins og hún væri að meiða brotaþola sem kveinkaði sér. Þegar brotaþoli hefði komið fram hefðu þau grátið og vitnið tekið utan um þau vegna hundsins sem hafði dáit. Vitnið tók fram að ákærða og brotaþoli hefðu reynst henni vel í gegnum tíðina og þarna hefði ákærða ekki verið mjög hátt uppi og ekki alveg sjálfri sér lík, jafnvel þó að hún hefði neytt amfetamíns. Ákærða hefði þó aldrei verið á „kafi“ í fíkniefnum.
77. *K* nágranni ákærðu kvaðst hafa komið heim úr vinnu á laugardagskvöldið um kl. 19:00. Hún hafi heyrt mikil hljóð úr íbúð ákærðu en það hafi ekki verið óvenjulegt og hún hafi ekki skipt sér af því. Kvaðst vitnið ekki geta lýst þessum hljóðum frekar í dag. Borinn var undir vitnið framburður hjá lögreglu þar sem hún lýsti hljóðunum eins og verið væri að færa húsgögn til eða henda þeim í gólfid. Taldi vitnið sig hafa munað betur eftir atvikum þegar hún gaf skýrsluna.
78. *L* nágranni ákærðu kvaðst hafa heyrt hljóð úr íbúð hennar aðfaranótt laugardagsins. Það hafi verið há öskur eða væl úr karlmanni að hún taldi. Hafi þau staðið lengi eða í um klukkustund. Hún hafði áður heyrt sambærileg hljóð, í raun hafi það verið hversdagslegur hlutur og því lagði hún þau ekki sérstaklega á minnið. Fyrst eftir að þau byrjuðu hefði hún vakið athygli á þessu á viðeigandi stöðum en engin breyting hafi orðið á. Vitnið staðfesti framburð sinn hjá lögreglu en þar er haft eftir vitninu að hljóðin hafi verið eins og sársaukastunur eins og einhver væri verkjaður.
79. *Lögreglumaður nr. [1]* ritaði frumskýrslu málsins og staðfesti hana. Hann gerði grein fyrir aðkomu sinni og fyrstu aðgerðum eftir að kallað var eftir aðstoð að [...]. Þar hefði ákærða verið og brotaþoli án meðvitundar. Nokkur óreiða hafi verið á

vettvangi. Lýsing í rýminu þar sem brotapolí lá hafi verið léleg en sjá mátti hann var blár og marinn. Kvað hann framburð ákærðu hafa verið óskýran um það sem átt hefði sér stað en hún nefndi að hundur hennar hefði drukkið eittrað vatn og að brotapolí sífellt verið að detta. Fram hafði komið að hún hafði verið að skemmta sér áður en þetta gerðist. Ekki hefðu fengist skýringar á áverkum brotápola þegar eftir því var leitað. Vitnið kvaðst í framhaldinu hafa verið í samskiptum við sjúkraflutningamenn. Eftir að grunur vaknaði um að eitthvað saknæmt hefði átt sér stað hefði málið farið í annan farveg.

80. *Lögreglumaður nr. [2] áður [...]* var meðal þeirra sem kom fyrstur á vettvang og gerði hann grein fyrir aðkomu sinni. Kvað hann brotápola hafa legið á gólfinu mitt á milli svefnherbergis og stofu. Vitnið hefði reynt endurlífgun með hjartahnoði. Sjúkraflutningamenn hafi tekið við eftir um 10 mínútur. Sá síðarnefndi kvað ákærðu hafa talað ógreinilega en hún hafi m.a. sagt að brotapolí hefði verið sídettandi.

81. *Lögreglumaður nr. [3], áður [...]* var með fyrstu lögreglumönnum sem komu á vettvang. Ákærða hefði opnað fyrir þeim og var þá ein í íbúðinni. Myrkur hafi verið inni og erfitt að sjá til. Ákærða hafði reynt endurlífgun og var mjög sveitt. Hún hafi talað fremur ógreinilega og mikið um hundinn sinn. Þá hafi hún hafi verið í svólfílli geðshræringu.

82. *Lögreglumenn nr. [4], áður [...]* og *nr. [5]* komu á vettvang eftir að tilraun til endurlífgunar var hafin á vettvangi. Íbúðin hafi verið lítil og því erfitt að athafna sig. Aðkoma vitnanna á þeim tíma var ekki mikil en þeir hafi komið aftur eftir að ákvörðun var tekin um að tryggja vettvang. Með ákærðu í íbúðinni hafi verið tveir vinir ákærðu sem fóru eftir að lögreglan kom. Vitnin voru í íbúðinni þar til rannsóknarlögreglumenn komu á vettvang. Á þeim tíma talaði ákærða samhengislaust um atvikið og fór úr einu yfir í annað. Þá hefði hún verið ör og talað látlaust. Nefndi hún að hundur hennar hefði dáið fyrir um daginn og taldi að einhver hefði eittrað fyrir hundinum. Sérstaklega hafi hún haft áhyggjur af vatninu í vatnsdallinum og taldi mikilvægt að varðveita sönnunargögn. Hún hefði líka nefnt að brotapolí hefði drukkið úr dallinum. Þá hefði ákærða talað um heilsukvilla brotápola.

83. *Lögreglumaður nr. [6] í tæknideild lögreglu* kvaðst hafa rannsakað vettvang og tekið sýni af blóði sem fannst á nokkrum stöðum í íbúðinni, fatnaði og fleiru inni á salerninu. Ekki hafi verið talin þörf á eiginlegri blóðferlagreiningu þar sem blóð og blóðtengd ummerki hafi ekki verið mikil. Þá hafi verið ákveðið að leita af fingraförum af lofti og

veggjum. Hefði fundist lófafar óvenju hátt á rennihurð í svefnherbergi. Rúm sem þar var hefði nánast fyllt herbergið og því mátt ætla að einstaklingur hefði staðið í rúminu.

84. *Rannsóknarlögreglumaður [7]* gerði grein fyrir aðkomu sinni að rannsókn málsins sem hófst eftir að sjúkraflutningamaður vakti athygli á áverkum brotaþola. Í kjölfarið hafi verið ákveðið að tryggja vettvang á meðan málið var skoðað. Héraðslæknir hafði framkvæmt líkskoðun og talið marblettina gamla. Þá hafi verið leitað álits hjá D réttarlækni sem var annarrar skoðunar. Í kjölfarið skoðaði hann líkið en vitnið var þar viðstatt. Gerði hún grein fyrir helstu áverkum.
85. Vitnið hafi farið að [...] í kjölfarið. Erfitt hafi verið að fá upplýsingar hjá ákærðu um það sem komið hefði fyrir brotaþola en vitnið kvaðst ítrekað hafa spurt um það. Ákærða hefði bent á ýmsar ástæður svo sem vatnið í hundaskálinni sem hún taldi eittrað en einnig hefði hún bent á heilsufar hans. Einnig hefði hún talað um að brotaþoli hefði dottið á salerninu. Vitnið kvaðst hafa séð upptöku á síma ákærðu sem sýndi brotaþola en vitnið hefði beðið ákærðu um að sýna sér nýjustu myndina af honum. Ákærða hefði síðan eytt upptökunni þegar vitnið brá sér frá.
86. *Rannsóknarlögreglumaður nr. [8]* kom að málinu um 12 tímum eftir andlát brotaþola og skipulagði rannsóknina. Hann gerði grein fyrir aðkomu sinni og helstu þáttum rannsóknarinnar. Vitnið kvaðst hafa tekið lögregluskýrslur af ákærðu ásamt lögreglumanni nr. [9]. Ákærða hefði ýmist slegið úr og í og verið „kaótísk“ í frásögn, m.a. þegar kom að því að tímasetja atvik. Þá hafi hún fyrst reynt að laga framburð sinn að gögnum sem henni voru kynnt. Einnig hafi komið í ljós að ákærða hefði eytt upptökum á síma sem síðar tókst að endurheimta. Vitnið kvað skýrslutökur af ákærðu krefjandi og á köflum þess eðlis að vitnið hefði velt fyrir sér hvort að hún væri með réttu ráði. Hafi það fyrst og fremst verið samhengisleysi frásagnar og sérstakar tilvísanir sem gáfu ástæðu til þess. Þá virtist andlát brotaþola ekki hafa fengið á brotaþola eins og dauði hundsins.
87. *Rannsóknarlögreglumaður nr. [9]* kvaðst hafa komið að málinu frá tæknideild. Vitnið gerði grein fyrir aðkomu sinni, m.a. vettvangsskoðun og líkskoðun með réttarlækni. Vitnið kvaðst hafa hitt ákærðu á vettvangi. Hún hefði greint frá því að brotaþoli hefði verið að detta og m.a. dottið við salernið. Þá hefði hún sýnt myndir af dánnum hundi í símanum. Kvað vitnið ákærðu þó hafa verið „út og suður“. Vitnið kvaðst hafa skoðað vettvang en í körfu með óhreinu taui hafi verið blóðugt koddaver og teppi svo og bolur sem brotaþoli sást klæðast á mynd í síma ákærðu. Aðspurð kvað vitnið ekki hafa verið mikið blóð á vettvangi en eitthvað kám á gólfi. Blóðdropar hefðu fundist sem virtust uppþornaðir, þ.e. ekki nýfallnir.

88. Einnig kom fyrir dóminn *M sérfræðingur í tæknideild lögreglu* sem gerði grein fyrir aðkomu sinni tengdri rannsókn lífsýna og helstu niðurstöðum sem bárust úr DNA greiningu. Þá kom fyrir dóminn *N sérfræðingur í tæknideild lögreglu* sem gerði grein fyrir vinnslu símagagna og niðurstöðu þeirrar rannsóknar.
89. *Sjúkraflutningamennirnir O og P* gerðu grein fyrir aðkomu sinni eftir útkall. *P* kvaðst hafa komið í fyrsta bíl á vettvang ásamt fleirum. Menn hafi skipst á að hnoða brotþola. Lögreglan hefði þegar verið á staðnum og ræddi við ákærðu. *O* kvaðst hafa tekið þátt í að hnoða brotþola. Brotþoli hafi legið á gólfinu í íbúðinni í dyragætt mitt á milli svefnherbergis og stofu en var dreginn inn í alrýmið þar sem endurlífgunartilraunir fóru fram. Brotþoli hafi engin viðbrögð sýnt. Kvaðst vitnið hafa tekið eftir einhverjum skurðum á andliti brotþola. Báðir báru um að ákærða hefði í eitt skiptið komið að brotþola meðan á þessu stóð og gefið honum léttan kinnhest. *O* kvað hana hafa kallað til brotþola eitthvað á þá leið: „Láttu ekki svona“ og sagt að brotþoli léti oft svona.
90. *Q sjúkraflutningamaður* kvaðst hafa komið á vettvang þegar búið var að færa brotþola út á mitt gólf í íbúðinni. Hann gerði grein fyrir aðkomu sinni að endurlífgunartilraunum en hann hafi m.a. tekið við hnoði. Kvaðst vitnið ekki muna vel eftir atvikinu í dag og vísaði til lögregluskýrslu. Hann myndi til að mynda ekki eftir því sem hann greindi frá í lögregluskýrslu um að hann hafi séð óþekktan mann í íbúðinni á meðan á endurlífgunartilraunum stóð.
91. *R* kvað endurlífgunartilraunir hafnar þegar kom á vettvang. Hún hafi fengið það hlutverk að sinna öndunarvegi og hefja blástursaðferð. Reynt hafi verið að koma niður kokrennu og túbu en það hafi ekki gengið eins og það venjulega gerði. Hafi hún reynt kokrennuna. Minnti vitnið að það hafi ekki stafað af því að öndunarvegur hafi verið stíflaður. Þá kvaðst vitnið muna að andlit brotþola hefði verið skakkt og skurður á enni. Aðspurð kvaðst hún ekki hafa beitt þrýstingi á hálsinn við endurlífgunina en halda þyrfti við þegar kokrennu væri komið niður. Kvaðst vitnið hafa fylgt brotþola í bíl á bráðamóttöku en hann hafi verið hnoðaður á leiðinni. Hafi endurlífgunartækið Lucas ekki verið notað þá svo hún muni.
92. *S bráðataeknir* lýsti aðkomunni á vettvangi sem nokkuð kaotískri en óvenju margir hefðu verið á vettvangi. Brotþoli hafi legið á gólfinu og höfuð hans og herðar vísuðu inn í sjónvarpsholið. Hann hefði verið færður inn í rými þar sem unnt var að athafna sig. Endurlífgunartilraunir hefðu verið byrjaðar þegar vitnið kom á staðinn. Ákærða

- hefði verið á staðnum og illa gengið að fá gagnlegar upplýsingar frá henni. Vitnið kvaðst muna eftir því að ákærða hafi slegið brotaþola en var þá tekin frá. Á brotaþola hefðu verið áverkar, marblettir á efri hluta líkama, höndum, bringu og svo hafi hann verið með einhverja skurði á höfði.
93. Spurður um endurlífgunartilraunir kvað vitið reynt að nota kokrennu en svo að barkaþræða með LDS túbu. Aðspurður kvað vitnið ekki útilokað að áverkar gætu komið eftir tilraunir til að „intubera“ sérstaklega ef það væri reynt ítrekað. Vitnið kvaðst hins vegar ekki hafa séð raddböndin og því ekki sett túbuna niður. Vitnið kvað brotaþola ekki hafa sýnt nein viðbrögð og ekki verið stuðaður enda í „flatrí línu“. Aðspurður kvað vitnið ekki unnt að segja til um hve lengi brotaþoli hefði verið í hjartastoppi enda fengust ekki upplýsingar um það. Hann hefði verið volgur viðkomu en hlýtt hafi verið inni. Þá hefði hann verið í peysu og með teppi yfir sér. Aðspurður kvað vitnið brotaþola ekki hafa verið settan í endurlífgunartækið Lucas á vettvangi.
94. *H* lýsti því að ákærða hefði hringt í hann í einhvers konar geðshræringu og beðið hann um að koma til sín í [...]. Hefði þá verið langt liðið frá því að þau voru í sambandi síðast. Vinur hans *T* hefði verið með honum og því hefði hann ekki getað sinnt kallinu þá þegar en sagðist koma strax og hann gæti. Vitnið kvaðst hafa heyrt í brotaþola einhvern veginn á bakvið þegar á símtalinu stóð og hljóðin hefðu verið „eins og hann væri verkjaður“. Þá hefði hann sagt við ákærðu að vera góða við brotaþola en hann hefði áður verið vitni af því þegar ákærða var að snúa upp á eyrun á brotaþola í fylleríum. Kvaðst vitnið hafa haldið að á milli þeirra væri enn eitt rifrildið. Þegar á staðinn var komið hafði brotaþoli verið fluttur burt.
95. Vitnið lýsti ástandinu við komu til ákærðu sem „paník ástandi“ en hann hefði aldrei séð hana í viðlíka ástandi. Hún hefði sett dauðan hund sinn í frysti og otaði honum að vitninu og *T*. Ákærða hefði talað um að brotaþoli hefði sennilega drepið hundinn en að mati vitnisins var það ástæða hegðunar ákærðu. Hún hefði gengið um gólf kófsveitt og vitnið kvaðst ekki hafa fengið nein bein svör við því sem gerst hefði annað en að brotaþoli hefði drepið hundinn hennar. Kvaðst vitnið hafa reynt að sannfæra hana um annað. Borið var undir vitnið það sem haft er eftir honum í skýrslu hans hjá lögreglu um það sem ákærða hefði sagt í símtalinu við hann, m.a. það að brotaþoli lægi bara á gólfinu „þessi aumingi“. Kvað vitnið brotaþola hafa átt það til að tala til brotaþola á þennan hátt.
96. *T* kvaðst hafa verið með vitninu *H* sem ætlaði að líta við hjá ákærðu. Hefði hann rætt við þennan vin í síma. Hafi hann skilið það sem svo að ákærða hefði beðið hann um að koma. *H* hefði síðan sagt honum að fólk þetta væri stundum að slást. Þegar á staðinn hafi verið kominn hafði brotaþoli verið fluttur burt með sjúkrabíl. Vitninu

fannst sem ákærðu liði ekki vel. Ákærða hefði tekið dauðan hund sinn úr frystinum og taldi að brotapolí hefði eitrað fyrir honum. Lögreglan hefði komið á staðinn stuttu síðar og beðið þá um að fara sem þeir gerðu.

97. Borið var undir vitnið það sem haft var eftir honum hjá lögreglu um að ákærða hefði hringt í H og hann sagt sér eftir samtalið að þau hafi verið að rífast. Einnig var borið undir hann að ákærða hefði hringt aftur og sagt að hún hefði verið að pumpa brotápola og hann fluttur burt með sjúkrabílnum. Kvaðst vitnið ekki muna þetta skýrt í dag og því marktækara að styðjast við skýrslu hans hjá lögreglu sem hafi verið stuttu eftir atvik.

98. *U* kvaðst hafa verið vistuð á sama gangi og ákærða á [...] en þekkti hana ekki fyrir. Vitnið greindi frá því hvernig það kom til að hún hefði ákveðið að gefa skýrslu hjá lögreglu og greina frá því sem ákærða hefði sagt henni um það sem gerðist að [...]. Vitninu hafi fundist sem ákærða væri fremur hissa yfir því að brotapolí væri látinn. Hún taldi jafnvel að einhver hefði drepið hann í sjúkrabílnum eða á spítalanum, því henni hefði þótt það svo ótrúlegt. Þá hefði komið fram hjá ákærðu að hún taldi mögulegt að vatn hundsins hefði verið eitrað og að brotapolí hefði jafnframt drukkið af því. Kvað vitnið ákærðu hafa sagt sér að hún hefði brotið einhverja putta á brotápola og mögulega sköflunginn líka. Hafi hún sýnt vitninu hvernig hún hefði gert það, þ.e. með því að taka putta fyrir putta og síðan sköflunginn. Aðra daga hefði ákærða talað eins og hún hefði ekki gert brotápola neitt. Hafi því verið erfitt fyrir vitnið að vita hvað væri rétt. Aðspurð kvað vitnið ákærðu ekki hafa sýnt neinar tilfinningar þegar hún talaði um brotápola eða það sem hún hefði gert en grátið þegar hún talaði um hundinn sinn. Kvað vitnið það vera sína upplifun að ákærða hefði gert sér grein fyrir að hún hefði gert brotápola eitthvað sem hún hefði ekki átt að gera af reiði í hans garð. Hún virtist hins vegar ekki trúa að hún hefði orðið honum að bana. Vitnið staðfesti það sem haft er eftir henni í skýrslu lögreglu um það hvernig ákærða lýsti líkamsmeiðingum sínum gagnvart brotápola. Kvaðst hún hafa sagt satt og rétt frá og haft lýsingarnar eftir ákærðu.

99. *D réttarlæknir* gerði grein fyrir aðkomu sinni að málinu og staðfesti skýrslu sína og vitnisins E um útvíkkaða réttarkrufningu svo og viðbótarsvar í tengslum við hana. Þá fór hann yfir helstu gögn sem lágu til grundvallar. Hann kvaðst hafa skoðað lík brotápola strax að kvöldi [...] sl. að beiðni lögreglu. Við fyrstu skoðun hefðu komið í ljós yfirborðskenndir áverkarnir sem flestir hefðu verið nýlegir en útbreiðslan og eðli áverkanna hefði verið slíkt að ákveðið hefði verið að framkvæma útvíkkaða réttarkrufningu enda grunur um manndráp. Áverkarnir hefðu verið mjög dreifðir og

óvanalega margir, jafnvel þegar í hlut ættu einstaklingar sem væru að drekka og byltur tíðar.

100. Spurður nánar um áverka kvað vitnið að lítið hafi verið um að byrjaður væri einhvers konar gróandi eða vefjaviðbrögð sem gæfu til kynna að áverkni væri eldri. Hefði niðurstaðan því verið sú sem rakin væri í skýrslunni um tilurð og aldur áverka. Ætlaðir varnaráverkar hefðu verið á framhandleggjum og olnbogum en slíkir áverkar gætu komið til eftir byltur, spörk eða annað slíkt. Sár og marblettir hefðu verið á efri hluta andlits og uppi á höfði hálfgróin sár og fáeinir marblettir og skrámur. Yfir augnsvæði, augnkverk, inn við nef og víðar hefðu verið greinilegar ákomur, högg og annað. Fyrir neðan nef hefðu verið meiri vefjaáverkar, svo sem slitáverkar í munnslímhúð, sérstaklega vinstra megin og eiginlega samfelld skráma yfir allt svæðið umhverfis húðsvæði munnsins. Á því svæði hefðu komið til flóknir kraftar, hvort sem haldið hefði verið fyrir munn eða sparkað í hann, stigið á hann eða eitthvað slíkt. Telja mætti að þungir og flóknir kraftar hefðu verkað á það svæði með endurtekningum. Einnig hefði verið afflísun á nefnibbu, en hún væri í neðri mærum nefgatsins, strax fyrir ofan efri vörina. Áverkinn væri þess eðlis að fall á það svæði yrði að vera ítrekað í sama farið á hlut sem ylli þó ekki nefbroti. Brotið hefði ekki verið klassískt nefbrot sem sæist t.d. við föll þar sem fólk næði ekki að bera hendur fyrir sig. Áverkinn hefði verið meira vinstra megin eins og hluti áverka á munnsvæðinu.
101. Vitnið gerði grein fyrir skrámunum á geirvörtu og geirvörtusvæði brotápola. Þar hefðu komið til sljóir kraftar, marblettir hefðu verið samhverfir þ.e. eins beggja vegna við hið marða svæði eins og einhver þrýstingur, kreistingur eða slíkt hefði komið á það. Af útliti áverkanna hefði mátt ætla að um viljaverk hefði verið að ræða.
102. Á kynfærasvæði og nára hefði verið mikill þroti og blæðing inn á svæðið. Erfitt væri að segja hvað þetta væru mörg „brögð“ en þetta teygði sig upp á nárasvæðið og stimplun í húðinni eins og eftir stapp eða eitthvað slíkt. Þetta hefði einnig verið flókin áverkamynd. Þetta hefðu verið nýlegir áverkar eins og vefjarannsókn bar með sér.
103. Áverkar á fingrum væru einnig sérkennandi, þ.e. ákveðin samhverfa í áverkunum sem styddi að þeir væru tilkomnir vegna ákveðinnar viljastýringar. Það hefði til að mynda verið brot á báðum þumlum, á sama lið á báðum löngutöngum og öðrum vísifingri. Miklar blæðingar hefðu verið í kringum brotin og miklir mjúkvefjaáverkar með sérkennilegum blæðingum á fingurgómi hægri löngutangar og fingurgómi vinstri þumals. Þá hefði verið mölbrot á nærkjúku á vinstri litla fingri. Þetta hefði verið mjög flóknir kraftur og fingurnir látnir hreyfast í áttir sem þeir ekki ættu að hreyfast. Miklum og flóknum krafti hefði verið beitt á fingurna. Aðspurður kvað vitnið ólíklegt að slíkir áverkar hlytust eftir fall.

104. Varðandi blæðingu í efsta hluta fremri sköflungsvöðva og brot í gegnum hluta dálksins benti það að mati vitnisins til þess að högg hefði komið á beinið með einhvers konar ytri krafti.
105. Um blæðingar almennt innvortis kvað vitnið þær hafa einkum hafa verið í mjúkvefjum stoðkerfis. Áberandi á axlasvæði og upp og yfir á nærhluta upphandleggja. Sérstaklega mikil blæðing hefði verið í hægra lærinu í stóru vöðvunum um lærleggsbeinið. Þetta hefðu verið djúpar blæðingar en þetta séu stórir vöðvar og þyrfti nokkuð mikið til svo að þeir merðust og blæddi. Það þyrftu því að koma til högg eða ákveðinn þrýstingur yfir útlimina en það sæist meira að segja í vinstri upphandleggnum, þríhöfðavöðvanum, sem væri óvanalegt en sá vöðvi hefði verið sundurslitinn og trosnaður vegna þeirra krafta sem á hann verkuðu með tilheyrandi blæðingu sem hefði verið mikil.
106. Lítið hefði verið um yfirborðsmerki eins og stundum sæjust eftir áhöld eða skófatnað. Því hefði sú ályktun verið dregin að kraftar hefðu komið til með beitingu eigin líkamsþyngdar, eigin tókum og hreyfingum.
107. Varðandi hlið- og baklæg brot gegnum efri rif taldi vitnið ekki líklegt að slík brot væru afleiðing endurlífgunar vegna staðsetningar. Endurlífgunartækið Lucas ylli meiri áverkum á rifbein en þegar hnoðað væri handvirkt. Þeirra áverka væri því getið sérstaklega í skýrslunni.
108. Spurdur um blæðingar í bakskinurými kvað vitnið það vera mjúkvefinn aftast í kviðarholinu. Blæðingar í garnahenginu gætu skýrst af einhvers konar höggi í kviðinn eða utanaðkomandi þrýstingi en óvanalegra væri að sjá slíkan áverka eftir endurlífgunarvélar þó það gæti gerst enda lægi blæðingin djúpt.
109. Varðandi brot gegnum hægri þvertinda 2. og 3. lendhryggjarliðs kvað vitnið það vera utan þess svæðis sem endurlífgunartækið Lucas næði til enda ætti ekki að setja tækið á þennan stað. Brot sem þessi sæjust við byltur en þarna hefðu einnig verið blæðingar yfir svæðinu, þ.e. í hægri síðunni sem þýddi að það kæmi kraftur utan frá sem ylli brotunum líka. Þessi kraftur kæmi því markvisst inn í hægri síðuna og bryti hryggjarliðina.
110. Um punktblæðingar kvað vitnið þær geta gefið ákveðnar vísbendingar, sérstaklega í tengslum við hálsáverka, kyrkingar, köfnun og slíkt. Brotaþoli hefði verið með mikla áverka á hálsi og mun meira en sæjust við kyrkingar. Það væru líka sljóir áverkar á augnsvæðunum sem tengja mætti punktblæðingarnar við en þetta hefðu ekki verið verulegar blæðingar.
111. Vitnið kvað mikla krafta hafa verkað á hálsinn og öndunarveginn alveg niður að efri hluta brjóstkassa. Mögulega hefði verið haldið fyrir munn eða mörg högg komið á munnsvæðið. Á hálsinn hefði komið mikill kraftur og valdið blæðingum og broti á tungubeininu, broti á skjaldbrjóskinu og broti á hringbrjóskinu. Þetta væru kraftar sem væru alveg til þess fallnir að valda köfnun með því að trufla öndunarveginn.

112. Vitnið kvað mikla krafta hafa verkað á hálsinn og öndunarveginn alveg niður að efri hluta brjóstkassa. Mögulega hefði verið haldið fyrir munn eða mörg högg komið á munnsvæðið. Á hálsinn hefði komið mikill kraftur og valdið blæðingum og broti á tungubeininu, broti á skjaldbrjóskinu og á broti hringbrjóskinu. Þá hefðu verið áberandi blæðingar á axlargrind og efri hluta brjóstkassans. Þetta væru kraftar sem væru alveg til þess fallnir að valda köfnun með því að trufla öndunarveginn.
113. Í því tilviki sem hér um ræddi væru miklir áverkarnir í barkakýlinu og hringbrjóskið, sem væri sterkast af þessum hörðu líffærum eða hörðu strúktúrum í barkakýlinu, hefði brotnað á þann hátt að það féll saman framan frá og í afturátt eins og krafturinn kæmi framan á hálsinn. Allt þetta væri á ólíkan og margvíslegan hátt til þess fallið að valda köfnun. Um mikla krafta hefði verið að ræða og endurtekningar í ferlinu öllu. Samlíkingin væri slys í einhvers konar tívolítæki þar sem flóknir kraftar kæmu, til eins og áverkarnir bæru vitni um. Aðspurður kvað vitnið fall eða endurteknar byltur afar ólíklegt til þess að skýra þessa áverka. Ekki væri hægt að útiloka að högg hefði komið framan á hálsinn til að valda áverkunum á brjósgrindina en sennilega hefði þurft annað högg hægra megin frá til að valda áverkunum þar. Vitnið taldi þó þrýsting yfir svæðinu fremur koma til greina auk þess sem svolítið yfirþan hefði verið á lungunum.
114. Vitnið gerði grein fyrir helstu niðurstöðum vefjafræðirannsóknar en hann hefði skoðað vefjasýnin. Þar hefði sést drjúg blæðing með nevrófilahópun auk þess sem átfrumur hefðu verið tíðar. Átfrumur, þ.e. makrófagar, væru frumur sem kæmu síðar inn í áverkann en nevrófílar. Að jafnaði byrjuðu átfrumur að koma á einhverjum mínútum eða klukkutímum. Þegar dagar liðu færu átfrumurnar að taka upp járneið í blóðinu sem þýddi að áverkinn væri að „þroskast“. Slík járnupptaka ætti sér aldrei stað á tveimur til þremur klukkustundum heldur þyrfti sinn tíma talinn í dögum. Mjög erfitt væri að koma með fíngreiningar á tímasetningu áverka við vefjafræðiskoðun en þar sem um vefjaskemmd væri að ræða mætti draga þá ályktun að brotaþoli hefði hlotið hálsáverkan á meðan hann var lifandi. Ekki hefðu verið nein merki um járnúttöku þó átfrumurnar hefðu verið til staðar sem benti til þess að áverkinn hefði ekki verið farinn að þroskast eða eldast. Bólga væri alltaf það fyrsta sem gerðist en engin merki þess sæjust í þessu tilviki.
115. Aðspurður frekar um hálsáverka brotaþola og aldursgreiningu kvaðst vitnið ekki geta sagt til um hvort um aðskilda kraftatburði hefði verið að ræða. Til þess að unnt væri að fullyrða um slíkt þyrfti vefjasýni sem sýndi ákveðið sértæki í breytingunum sem yrðu. Þá kvað vitnið ósennilegt að brotaþoli hefði lent í hjartastoppi löngu eftir síðasta áverkann. Brotaþoli hefði þá verið að kafna og þrýstingi verið viðhaldið á meðan hann var í dánarferlinu. Þá hefði verið líklegt að lesa hefði mátt meira úr vefjasýnum ef þetta hefði verið raunin.

116. Vitnið gerði grein fyrir helstu niðurstöðum réttarefnafræðilegrar rannsóknar sem sýndu að brotaþoli hefði verið undir miklum áfengisáhrifum þegar hann dó. Aðspurður taldi vitnið ósennilegt að brotaþoli hefði dáið af völdum áfengiseitrunar eða annars konar eitrunar. Þá væri nokkuð víst að hann þyldi meira magn áfengis en annað fólk. Ástand á lifur hefði ekki verið gott en ekki þó á því stigi að hefði dregið hann til dauða. Að mati vitnisins blasti dánarorsökin við í formi þessara miklu áverka sem maður með bágborið heilsufarsástand og undir miklum áhrifum hefði ekki getað lifað af. Áverkarnir á háls einir og sér hefðu nægt til þess að draga hann til dauða. Þá taldi vitnið parasetamól og amfetamín í þeim styrk sem mældist ekki hafa haft nein áhrif. Kvaðst vitnið því sem næst útiloka eitrun sem dánarorsök.
117. Vitnið staðfesti að blæðing og fitublóðrek hefði átt sinn skerf í dánarferlinu. Skýrði hann það nánar svo að dánarorsökin væri kraftarnir á hálsinn og öndunarveginn en þessir þættir væru ekki til að bæta ástandið. Væru þessir þættir afleiðing þess sem var að gerast, þ.e. fita hefði farið út í blóðrásina og stíflað æðar í lungum auk þess sem blæðingar hefðu verið drjúgar á tilteknum svæðum. Ómögulegt væri að segja hvort og þá hversu mikil áhrif þetta hefði haft og blóðmissir, þ.e. hvaða áhrif þetta hefði haft á getu brotaþola til að flytja súrefni um líkamann. Fitublóðrekið hefði hins vegar verið það útbreitt að það hefði valdið honum erfiðleikum. Áverkarnir stæðu hins vegar alveg sjálfstætt og það sem kraftarnir gerðu honum.
118. Varðandi sleglahraðtakt (VT) sem mældist sem fyrsti taktur þegar sjúkraflutningamenn komu á staðinn kvað vitnið brotaþola hafa verið í hjartastoppi. Hjartað hefði þannig slegið í „kolvitlausum takti“ áður en kom til algjört „rafleysi“. Þetta væri eðlilegt sem fyrsta rafvirkni sem hjartað færi í í hjartastoppi, m.a. eftir kraftbeitingu á háls eða köfnun.
119. Vitnið yfirfór niðurstöður rannsóknar á sýni sem tekið var úr augnvökva brotaþola og glúkósi og laktat mælt. Glúkósagildið sem mældist hefði verið mjög lágt en gildi laktats mjög hátt. Vandkvæði fylgdu svona mælingu því að glúkósi héldi áfram að efnabreytast í augnvökvanum eftir andlát. Traub-formúlan væri leið til þess að áætla hver glúkósinn hefði verið fyrir andlát. Í dag væri ekki byggt á þessum útreikningum og ekki unnt að byggja á þeim. Hins vegar gæti þetta samrýmst því að dánarorsök væri köfnun og að brotaþoli hefði verið í vandræðum með að súrefnisnæra sig en þá færu vefir líkamans yfir í þessa súrefnisfirrtu glýkólýsu, að éta upp allan glúkósa sem lægi fyrir. Laktat byggðist hins vegar upp við köfnun, við súrefnisbrest í vefjum og þegar fólk væri að deyja úr súrefnissskort. Það hefði verið gríðarlega hátt þegar brotaþoli var nýlega látinn. Kvaðst vitnið setja mikinn fyrirvara við niðurstöður mælingar þegar einstaklingur væri ekki á lífi og rökstuddi hann það nánar.

120. *E réttarlæknir* staðfesti skýrslu sína og vitnisins D um útvíkkaða réttarkrufningu svo og viðbótarsvar í tengslum við hana. Þá lýsti hún verklagi við réttarkrufninguna.
121. Vitnið lýsti heildarmynd áverka brotaþola svo að á líkamanum hefði verið mikil útbreiðsla áverka sem hlotist hefðu innan tiltölulega þröngs tímaramma. Sumir áverkar hefðu verið frábrugðnir áverkum sem hlytust eftir átök eða slys. Nefndi vitnið sem dæmi áverka á höndum, á kynfærum og á geirvörtum. Þá hefði verið mikið af áverkum, sérstaklega á höfði og hálsi, sem ekki væri gert ráð fyrir að hlytust fyrir eigin slysi. Sem dæmi nefndi vitnið áverka í kringum barkakýlið, þ.e. á brjóski og beinhlutum þar og að nokkru leyti líka á neðri hluta andlits í kringum munnsvæði og á hálsi, efst á brjósti, á baki og herðum.
122. Mikið hefði verið um blæðingar í vöðvum, sérstaklega á brjósti og herðum eða axlasvæði, einnig hefðu verið blæðingar í hálsvöðvum og djúpt í lærisvöðva. Á herðum og öxlum hefði jafnframt verið mikil vefjatrosnun. Þetta hefðu ekki verið innvortis blæðingar í hinum almenna skilningi, þ.e. hætta á að brotaþola blæddi út. Blæðing í bakskinurýminu væri af þessum toga líka, þ.e. hún hefði verið í rýminu fyrir aftan kviðarholið og aðallega í fitunni, í garnahenginu, í efri hluta lundarvöðvans og farið í kringum þvagleiðarann. Talið væri að áverkinn væri til kominn fyrir sljóan kraft, steyt. Mögulegt væri að krafturinn hefði komið á lendarsvæðið en það væri ekki útilokað að brotaþoli hefði fengið breiða ákomu á kviðinn. Fall á útstandandi innréttingar eða þess háttar væri ekki útilokað þó mat réttarlækna væri að þarna væri aftur um virkan kraft að ræða.
123. Vitnið kvað niðurstöðu krufningar um tilurð ytri áverka hafa verið að þeir hefðu komið til við sljóan kraft, í formi höggs eða þrýstings og endurtekið og af þó nokkrum ákafa þar sem sérstaklega hefði orðið trosnun á vöðvafrumum og vöðvunum sjálfum sem á vissum stöðum hefðu verið sundurkramdir. Einnig kæmi fall til greina í vissum tilvikum, t.d. ef skoðaður væri áverki á læri, en fallið yrði að vera á útistandandi harðan flöt.
124. Varðandi áverka á geirvörtusvæðum, kynfærasvæði og nárasvæði kvað vitnið m.a. horft á útlit áverkans. Geirvörtusvæðið hefði verið alskrámað og skrámur náð yfir alla geirvörtuna. Litlir marblettir í kringum geirvörtunna bentu samkvæmt þeirra reynslu til þess að þarna hefði verið um að ræða virkan kraft en sjálfsáverkar ólíklegir. Þarna hefði verið snúningur, þrýstingur, tog eða klemma. Á kynfærasvæðinu hefðu verið blæðingar og bjúgur. Staðbundnir áverkar hefðu verið á getnaðarlim og pung sem hefðu getað komið til við tog eða snúning auk þess sem högg væri ekki útilokað.
125. Brot á fingrum brotaþola hefðu verið nokkur, tveir fingur brotnir á hægri hendi og fjórir fingur á vinstri hendi. Þegar litið væri til staðsetningar og hversu krafturinn var flókinn virtust brotin komin til vegna þvingunar, þ.e. fingurnir þvingaðir úr sinni

- náttúrulegu stöðu. Fingurnir hefðu verið skakkir og skældir og staðsetningin á brotunum og brotasvæðunum við liðina og kjúkurnar. Þá hefði verið trosnun á liðböndum og miklar blæðingar í svæðinu.
126. Hvað varðaði brot á efri hluta hægri dálks benti útlit áverkans til að hann væri kominn til fyrir sljóan kraft í formi höggs sem hefði komið inn hliðlægt á dálkinn á þessum stað.
127. Um rifbrot kvað vitnið líklegt að hluti þeirra hefði hlotist af endurlífgunartilraunum en það sama gildi ekki um brot baklægt eða hliðlægt nálægt hryggjarsúlunni. Taldi vitnið mjög ólíklegt að slíkt brot mætti rekja til endurlífgunartilrauna.
128. Áverkar á andliti, hálsi og brjóstinu einkenndust af margvíslegum flóknum kraftákomum, stærri og minni, sem hefðu í rauninni komið úr öllum áttum og jafnvel á mismunandi tímum. Á andliti, hálsi og kjálka hefðu verið skrámur og marblettir efst á brjósti en öllu svæsnara þegar maður kæmi á dýpið. Í munnslímhúðinni hefði verið skráma en líka vefjarof í efri og neðri vör. Talið væri að þeir áverkar væru tilkomnir vegna þrýstings eða einhvers konar misgengis á vefnum. Ekki hefðu verið miklar undirliggjandi blæðingar á þessum svæðum eins og reikna mætti með við högg eða spark.
129. Skrámur hefðu verið á báðum hliðum andlitsins og blæðingar í hálsvöðvanum alveg niðri við barkann og þá strúktúra sem væru í barkanum. Brot hefði t.d. verið á tungubeininu hægra megin, brot á báðum stóru hornunum í skjaldbrjóskinu og brot á hringbrjóskinu. Taldi vitnið útbreiðslu brotanna og þá sérstaklega á hringbrjóskinu benda til mikilla krafta, t.d. vegna þrýstings með hné, handlegg eða áhaldi strekktu yfir háls. Einnig hefðu verið blæðingar í aftari hálsvöðvum fyrir framan hryggjarsúluna og í hálsvöðvunum fyrir aftan hana og niður að baki þar. Punktblæðingar hefðu verið bæði í augnslímhúðinni og í munnslímhúðinni sem bentu til þess að krafturinn hefði verkað í einhvern tíma og getað lokað á fráflæði frá höfðinu. Þó væri ekki unnt að útiloka að þær væru tilkomnar vegna sljós krafts sem hefði verkað bæði á augnsvæði og munnsvæði.
130. Að mati vitnisins hefði hálsáverkinn orðið til fyrir sljóan kraft, þrýsting á framanverðan hálsinn, þ.e. fram og síðan aftur. Aðspurð kvað vitnið ekki útilokað að högg hefði getað valdið áverkanum en ólíklegra vegna útlits áverkanna. Það sama ætti við um að tekið hefði verið um háls með tveimur höndum. Spurð hvort áverkarnir hefðu getað hlotist eftir fall kvað vitnið brotþola hafa þurft að falla beint á hálsinn á eitthvað, t.d. úr mikilli hæð, og hanga þar. Hinn möguleikinn væri mikill þrýstingur að aftan frá meðan legið væri á einhverju. Vegna útlits áverka á barkakýlinu taldi vitnið þetta langsótt. Þá væru ekki áverkar á hálsinum sem styddu þetta.
131. Aðspurð kvað vitnið hvorki unnt að útiloka að hálsáverkar hefðu komið til vegna einnar kraftákomu eða fleiri. Hins vegar hefði allt gerst á mjög svipuðum tíma.

- Áverkarnir hefðu verið ferskir, eins og sæist á vefjarannsókninni, sem vitnið lýsti frekar. Bólguviðbrögð hefðu til að mynda ekki verið komin almennilega af stað svo og járnupptaka. Þarna hefði þó verið komið ákveðið viðbragð sem segði til um hversu ferskir áverkarnir hefðu verið. Talið hefði verið að áverkarnir hefðu orðið til innan sólarhrings. Benti vitnið á að út frá útliti áverka almennt og tímarammanum væri síður unnt að álykta að þeir hefðu komið til vegna falla, þ.e. vegna þessa þrönga tímaramma.
132. Vitnið rakti niðurstöðu réttarlækna í krufningarskýrslu um dánarorsök, en talið væri að brotaþoli hefði kafnað vegna ytri kraftverkunar á hálsinn á efri öndunarveg. Fitublóðrek í lungnaæðum gæti hafa verið meðverkandi þáttur í köfnuninni en áverkarnir hefðu verið óafturkræfir og brotaþoli hefði dáið þó fitublóðrekið hefði ekki komið til.
133. Spurð um aðrar mögulegar dánarorsakir kvaðst vitnið telja að þær hefðu ekki verið neinar. Ástand lifur brotaþola hefði sagt til um að hann hefði haft áfengisþol. Sést hefðu álagsbreytingar í lifrinni, þ.e. fitusöfnun í lifrarfrumunum en sú breyting hefði ekki verið banvæn og að mati vitnisins ekkert haft með dánarorsök að gera.
134. Ekki hefðu verið merki um blóðstorknunarvanda. Mikið hefði verið um undirhúðarblæðingar og blæðingar á öðrum stöðum en þær hefðu ekki verið í þeim mæli að benti til þessa.
135. Varðandi þýðingu blóðsykursmælingar brotaþola eftir andlát með tilliti til stöðu blóðsykurs í lifandi lífi kvað vitnið slíka mælingu ekki marktæka. Ekki hefði legið fyrir hversu lengi brotaþoli var í hjartastoppi. Brennsla glúkósa í köfnunarferli ykist og hefði brotaþoli verið dáinn í einhvern tíma eða að kafna í einhvern tíma gæti það skýrt gildi glúkósans. Hins vegar félli blóðsykurinn fljótt við andlát og því væri ómarktækt að líta til þessarar mælingar. Hvað varðaði laktat sem hefði mælst hátt gæti það bent til að brotaþoli hefði verið í loftfirrðum metabólisma á frumunum, þ.e. líkaminn þá nýtt glúkósa til að mynda laktat vegna ríkjandi súrefnisskorts. Aðspurð kvað vitnið svokallaða Traub-formúlu ekki gjaldgenga í hennar heimalandi.
136. *F réttarmeinafræðingur* staðfesti og skýrði helstu atriði matsgerðar sinnar fyrir dóminum. Vitnið kvaðst hafa skoðað ljósmyndir sem teknar voru við krufninguna og lagt mat á áverkana, þá hefði hann kallað eftir ákveðnum viðbótargögnum. Mikið hefði verið af nýlegum eða ferskum áverkum á brotaþola, svo sem mari og blæðingum. Ekki væri unnt að aldursgreina áverkana upp á mínútu en það teldust nýir áverkar sem hefðu orðið til undanfarna einn til tvo daga.
137. Suma áverka mætti túlka sem varnaráverka, sérstaklega á framhandleggjum og höndum. Einnig mætti túlka suma áverka sem afleiðingu af falli á einhvern hlut eða hluti. Flesta meiri háttar áverka væri unnt að túlka á fleiri en einn veg. Nefndi vitnið sem dæmi rifbrot sem gætu orðið við endurlífgunartilraunir en ekki eingöngu við

- atlögu annars manns. Rifbeinsbrotin að aftan væru þó fremur ódæmigerð fyrir slíkt en þó ekki útilokuð væri nógu miklu afli beitt.
138. Vitnið kvað blæðingar og mar á hægri öxl og handleggjum auðveldlega hafa getað orðið til af völdum annars einstaklings eða í átökum á milli manna. Áverkar á upphandleggjum gætu líka verið varnaráverkar en ekki útilokað að þeir hefðu getað orðið til við endurlífgun við ákveðnar aðstæður.
139. Hvað varðaði brot á fingrum hefði brot á litla fingri skorið sig úr m.t.t. aflsins sem komið hefði á fingurinn, þ.e. með langvarandi hreyfingu á fingurinn. Áverkar á hinum fingrunum hefðu orðið til er þeim var þrýst til hliðar, við sveigju eða beygju til hliðar eða aftur. Mögulegt væri að brot á grunnliðum fingra hefði orðið við fall en brot á miðkjúkum gæti ekki orðið til á þann hátt.
140. Spurt var um áverka á hálsi sem hefðu bæði verið á svæði barkakýlisins og í skjaldbrjóski. Til þess að valda áverkunum á skjaldbrjóski þyrfti í sjálfu sér ekki mikið afl til þess að framkalla þá, eitt til tvö kíló gætu dugað og þeir gætu hafa orðið til við endurlífgun eða endurlífgunartilraunir. Áverkar í tungubeinssvæðinu og í hringbrjóskinu samrýmdust því ekki en verulegt afl hefði þurft til að framkalla þá áverka, samkvæmt vísindunum einhvers staðar á bilinu 10–80 kílóa afl. Vefjafræðileg greining á sýnum af þessu svæði hefði leitt í ljós að áverkarnir á svæði efri barkakýlisins hefðu orðið til mjög nálægt dánarstundinni. Í vefjasýnum sem tekin voru á barkasvæðinu hefðu fundist svokallaðir makrófagar sem benti til þess að þeir áverkar sem þar greindust hefðu verið eldri og líklega orðið til á bilinu einum til þremur dögum fyrir andlátíð. Þessir áverkar samræmdust mjög auðveldlega því að þeir hefðu orðið til við ytri valdbeitingu en það væri ekki hægt að útiloka að þeir hefðu orðið til við fall. Aðspurður kvað hann slíkt fall ekki hafa getað orðið við það eitt að falla á gólf. Það yrði að vera beint og hindrunarlaust fall á einhvers konar formaðan hlut. Kraftarnir hefðu verið það miklir að brotþoli hefði þá legið áfram á þeim hlut sem hann hefði fallið á og krafturinn hefði áfram verkað á líkamann, þrengt að öndunarvegi og svo framvegis.
141. Áverkinn á svæði barkakýlisins gæti auðveldlega hafa orðið til við ytri valdbeitingu, þ.e. hann einn og sér hefði nægt til þess að valda dauða. Ekki væri unnt að svara því á grundvelli innri áverka hvers konar kraftbeiting hefði komið til, þ.e. þrýstingur með handlegg eða hné eða öflugt högg. Spurður um þá áverka á hálsi sem mögulega væru eldri taldi hann þá eina og sér ekki hafa getað leitt til andlátsins og m.a. mætti rekja það til þess að sýni sem tekin voru í tengslum við endurlífgunartilraunirnar hefðu ekki leitt í ljós verulegan blóðmissi.
142. Vitnið kvað valdbeitingu gegn hálsinum með köfnunaráhrifum vera sennilega dánarorsök brotþola. Þegar horft væri á heild áverkanna, þ.e. massífa áverka víða á

líkamanum væri langlíklegast að þetta væri dánarorsökin, tilkomin vegna ytri valdbeitingar.

143. Tveir aðrir möguleikar kæmu jafnframt til greina, þ.e. afleiðing skarps sykurfalls og hins vegar blanda af eitrunaráhrifum af völdum etanóls, alkóhóls og amfetamíns sem fannst í blóði. Benti vitnið á að vefjafræðileg rannsókn á brotaþola hefði sýnt fram á blæðingar á heilasvæðinu og í æðum á því svæði sem þar væru, og þær gætu hæglega verið dæmigerðar fyrir truflun á sviði blóðstorknunar sem væri dæmigerð hjá langt leiddum áfengissjúklingum og ekki óalgengt að sjá. Þá hefðu sjúkraflutningamenn staðfest mjög öran hjartslátt, sleglahjartslátt. Þegar um köfnun væri að ræða leiddi það vanalega til hægari hjartsláttar, ekki hraðari. Hinn hraði hjartsláttur gæti bent til sykurfalls eða eitrunarsamverkunar vegna áfengis og örvandi efna eins og þarna kæmi fram.

144. Spurður um fitublóðrek og hvort það hefði átt þátt í að hraða köfnunarferlinu taldi vitnið beinbrotin sem fyrir hendi voru ekki nægja til að framkalla massíft fitublóðrek. Mun líklegra væri að það ætti rætur að rekja til endurlífgunartilrauna. Aðspurður kvað vitnið unnt að rekja fitublóðrek til áverka á mjúkvef, það væri ekki endilega lífshættulegt en gæti mögulega verið samverkandi.

145. *V móðir ákærðu og X stjúpfaðir ákærðu* lýstu vinasambandi ákærðu og brotaþola. V kvað brotaþola hafa viljað vera hjá ákærðu sem „reif hann upp af götunni“. Hún hefði hugsað um brotaþola. Vitnin lýstu því bæði að brotaþoli hefði yfirleitt verið undir áhrifum áfengis og sótt mikið í það. Þá hafi hann verið valtur á fótum. Þá nefndu þau bæði tilvik í sumarbústað þeirra helgina áður en atvik þessi áttu sér stað en þá hefði brotaþoli dottið fram af pallinum hjá þeim í um 90-100 cm. hæð. Hann hafi farið á hausinn og hlotið einhvern skaða í andliti sem vitnið X lýsti frekar. Hann kvað brotaþola einnig hafa átt það til að skammast mikið og virtist stundum haldinn ranghugmyndum. Aðspurð kváðust vitnin ekki hafa orðið vör við að ákærða og brotaþoli beittu hvort annað ofbeldi.

146. *G geðlæknir og dómkvaddur matsmaður* gerði grein fyrir helstu niðurstöðum geðmats á ákærðu. Til grundvallar hafi m.a. verið þrjú löng viðtöl við ákærðu sem var þá í gæsluvarðhaldi. Ákærða hafi verið viðræðugóð og svarað skilmerkilega í sjálfu sér. Þó hafi ákærða ekki viljað ræða um það sem hefði farið fram á milli hennar og brotaþola í aðdraganda atviksins og í raun alfarið neitað að tala um það. Hún hefði þó rætt um hundinn sinn sem hefði dáið skömmu fyrir atvikið og hefði hún á meðan á frásögn stóð farið að hágráta. Hafi verið mjög áberandi að ákærða sýndi aldrei neinar tilfinningar. Áhrifin voru önnur í þau skipti er hún talaði um andlát hundsins þrátt fyrir að um mánuður hafi verið liðinn frá atvikum. Vitnið kvaðst aðspurður ekki

geta skýrt þessi viðbrögð hennar en fyrst hefði ákærða algjörlega afneitað því að brotaþoli væri látinn en síðar hafi hún ekkert viljað ræða það. Hún hefði þó sagt vitninu að hún myndi hvað hefði gerst. Aðspurður kvað vitnið viðbrögð ákærðu í sjálfu sér óvenjuleg en ekki væri óalgengt að fólk lokaði á tiltekinn atburð og beindi athyglinni að einhverju öðru, t.d. að hundinum í tilviki ákærðu. Þá hefði drykkja brotaþola markað samskipti þeirra og líðan hennar. Taldi vitnið að dauði hundsins hefði í raun sett ákærðu úr jafnvægi og í raun alveg „út úr kortinu“.

147. Vitnið kvað ákærðu hafa verið hjá geðlækni nokkrum árum áður sem hefði greint hana með [...] og sett hana á lyfjameðferð við því. Taldi hann einhverja spurningu um hvort að hún kynni að vera [...]. Vitnið kvað ákærðu ekki hafa verið með ýkja mikil einkenni um það en skorað kannski örlítið á skólum sem að meta það ástand. Niðurstaða vitnisins hafi verið að hún væri ekki með einkenni alvarlegs geðsjúkdóms og ekkert þeirra einkenna sem eru talin eru upp í 15. grein almennra hegningarlaga. Vitnið kvaðst aðspurður ekki hafa greint áberandi einkenni [...] í viðtölum við ákærðu sem þó þyrfti ekki að segja mikið. Þá hefði hann hvorki greint ranghugmyndir eða geðrofseinkenni af neinu tagi né örlyndiseinkenni. Að mati vitnisins þyrfti hún því ekki á sérhæfðri lyfjameðferð að halda. Taldi vitnið orðbragð hennar fremur mega rekja til reiði hennar í garð brotaþola. Greind hennar væri þegar litið væri til [...] að minnsta kosti í meðallagi. [...]. Vitnið kvaðst því ósammála mati geðlæknis hennar um [...].

148. *Y geðlæknir* kvaðst hafa sinnt meðferð ákærðu fyrst snemma árs 2021 og eftir það hitt hana í [...] skipti á einu ári. Vitnið kvað ákærðu hafa [...] og því mjög erfitt að meta hana. Þá væri mjög erfitt að fá áreiðanlegar upplýsingar frá henni. [...]. Það hafi vissulega mikil áhrif á niðurstöður í greiningarferlinu. Hafi það verið niðurstaða vitnisins að ákærða væri sennilega [...]. Vegna mikils [...] sé hins vegar erfitt að meta þetta en hún hafi skorað hámark á [...] skólum fyrir [...]. [...]. Vitnið kvað ákærðu þó virðast rólegri og kveða aðeins betur að á lyfjameðferð. Virtist hún þola [...] nokkuð vel og hefði hann sett hana á [...] en myndi ekki hvort hann hefði ávísað [...] sem hún tæki í dag. Aðspurður kvað vitið rannsóknir sýni að meðferð með [...] minnki geðrof og fíknivanda en það útiloki ekki að einstaklingar geti orðið veikir af lyfjunum en áhættan aukist með stærri skömmtum.

149. Fram kom hjá ákærðu að hún ætti að baki áfallasögu vegna [...]. Hún hafi hins vegar ekkert rætt samband sitt við brotaþola. Vitnið kvað ekki unnt að útiloka að einhver fíknisaga væri til staðar þó ákærða hafi ekki greint frá slíku.

150. Vitnið kvaðst ekki hafa orðið var við neinar ranghugmyndir eða aðsóknarhugmyndir hjá ákærðu í viðtölum við hana. Hann hafi vitað að ákærða hafi verið nátengd hundinum

í meira en áratug og hefði dauði hans því getað haft djúpstæð áhrif á hana. Mögulega hafi hún ekki getað höndlað þær skyndilegu breytingar sem urðu þegar hann dó.

151. Einnig kom fyrir dóminn *Z héraðslæknir* sem úrskurðaði brotþola látinn, skoðaði hann og framkvæmdi réttarlæknisfræðilega skoðun á ákærðu. Gerði hann grein fyrir aðkomu sinni í meginatriðum en ekki þykir ástæða til að rekja þann framburð sérstaklega.

152. Þá komu fyrir dóminn *P og Æ* kunningjar ákærðu og brotþola. Ekki þykir ástæða til að rekja framburð þeirra sérstaklega.

V.

1.

Niðurstaða

153. Ákærðu er gefið að sök manndráp með því að hafa laugardaginn [...] 2023, á heimili sínu að [...] í Reykjavík, svipt brotþola A lífi, en ákærða beitti A margþættu ofbeldi í aðdraganda andláts hans, dagana [...] 2023. Ofbeldið fólst meðal annars í höggum og/eða spörkum og þrýstingi á andlit, klof, bol og fótleggi auk þess að taka hann hálstaki og taka fast um, snúa upp á og beygja fingur hans, allt með þeim afleiðingum sem nánar greinir í ákæru og framhaldsákærum og verður nánar rakið síðar.

154. Ákærða telur að óskýrleika gæti í verknaðarlýsingu ákæru þar sem verknaðaraðferðir sem þar eru tilgreindar virðast eiga við um tiltekna líkamsparta, þ.e. andlit, klof og bol, en að auki sé ákærðu gefið að sök að hafa tekið brotþola hálstaki. Af þessu megi ráða að þeir áverkar sem hlutust á hálsi séu eingöngu raktir til hálstaks. Af hálfu ákæruvaldsins er þetta skýrt svo að háls og efri hluti brjóstakassa teljist til bols brotþola. Sé það ekki ætlun ákæruvaldsins að undanskilja aðra áverka, sem kunna að hafa hlotist með framangreindum verknaðaraðferðum, svo sem þrýstingsáverka á hálsi. Megi ákærðu vera þetta ljóst.

155. Samkvæmt orðabók er bolur skilgreindur sem líkami án höfuðs og útlima, en samheiti er búkur. Í almennu tali er oftast skírskotað til hálsins eins og um sérstakan líkamspart sé að ræða. Í umfjöllun um áverka í skýrslu réttarlækna og matsgerð dómkvadds matsmanns er til að mynda tekið mið af þessu og eru áverkar á höfði og/eða hálsi annars vegar og bol hins vegar tilgreindir sérstaklega.

156. Við mat á því hvort högg og/eða spörk og þrýstingur á bol geti jafnframt tekið til kraftbeitingar á háls verður að líta til þess að í bráðabirgðaskýrslu réttarlækna í

umfjöllun um áverka var bent á að áverkamyndin sem heild benti til þess að krafturinn hefði verið virkur, þ.e. honum beint að líkamanum, sér í lagi að munnsvæðinu, hálsinum, efri hluta bolsins/axlarsvæðunum, sem og nokkuð hnitmiðað að geirvörtum, kynfærum og höndunum. Útlit áverka benti til þess að verknaðaraðferðir hefðu hið minnsta verið í formi högga, sparka og taks um háls. Í kjölfar endanlegrar skýrslu réttarlæknanna gaf ákærvaldið 17. janúar sl. út framhaldsákæru þar sem niðurlagi ákærunnar var breytt til samræmis við niðurstöðu skýrslunnar. Byggir ákærvaldið á því að dánarorsök brotaþola hafi verið köfnun vegna ytri kraftverkunar á hálsinn og efri öndunarveg auk annarra samverkandi þátta.

157. Eftir útgáfu framhaldsákæru fór ákærða fram á að dómkvaddur yrði matsmaður til þess að leggja mat á dánarorsök. Laut ein matsspurningin að því hvort unnt væri að staðfesta að brotaþoli hefði verið tekinn hálstaki eða hann hefði orðið, með öðrum hætti, fyrir þrýstingi á háls. Var þeirri spurningu svarað eins og grein hefur verið gerð fyrir.

158. Þrátt fyrir að ekki verði séð, eins og hér háttar til, að vörnum ákærðu hafi verið áfátt vegna framsetningar verknaðarlýsingar í ákæru ber að mati dómsins að túlka hana samkvæmt orðanna hljóðan. Þannig er því lýst í verknaðarlýsingu að ofbeldi hafi beinst að tilteknum líkamssvæðum með þeim hætti sem þar er lýst, þ.m.t. með því að taka brotaþola hálstaki.

159. Ákærða neitar sök. Hún kannast ekki við að hafa beitt brotaþola ofbeldi dagana [...] 2023. Kvað hún brotaþola hafa legið á gólfinu þegar hún hefði orðið vör við breytingu á líðan hans sem varð til þess að hún hringdi á neyðarlínuna.

160. Ákærða ber jafnframt fyrir sig minnisleysi að nokkru og kannast aðeins að hluta til við atvik í aðdragandanum. Til að mynda man hún eftir samskiptum við vitnin I og J en ekki að hafa veist að brotaþola þegar þau voru stödd í íbúðinni. Þá man hún takmarkað eftir því sem fram kemur á upptökum sem gerðar voru framangreinda daga í mynd og/eða hljóði eða neitaði að tjá sig. Um einstaka þætti vísaði hún til skýrslutöku hjá lögreglu.

161. Fyrir liggur að illa gekk að fá greinargóða lýsingu á því sem gerðist hjá ákærðu. Kemur þetta fram bæði hjá lögreglu- og sjúkraflutningamönnum sem komu á staðinn. Fyrstu upplýsingar bentu því ekki til þess að nokkuð saknæmt hefði átt sér stað og samtal við ákærðu var fremur á þá leið að hún hefði komið að honum í þessu ástandi, eins og getið er í bráðamóttökuskrá.

162. Óumdeilt er og m.a. staðfest í sjúkragögnum að heilsufar brotaþola var bágborið vegna [...]. Hann hafði ítrekað leitað á slyshadeild eftir átök eða slysfarir og virðist oft hafa verið óstöðugur á fótum. Ákærða hefur borið að byltur eða föll brotaþola hafi verið tíð. Hann hafi þó farið sinna ferða og ekki þurft sérstaka umönnun þó hún hafi sinnt ýmsu fyrir hann. Fær það nokkra stoð í sjúkragögnum þar sem ákærðu ber á góma, og hún er fyrst nefnd sem nánasti aðstandandi í janúar 2019. Samkvæmt sjúkraskrá leitaði brotaþoli síðast á bráðamóttöku í júní 2024 vegna [...].
163. Ákærða kveðst ekki hafa átt í kynferðislegu sambandi við brotaþola heldur hafi verið um langan vinskapað ræða. Hún kveðst ekki hafa verið í ofbeldissambandi þó hún vísi til þess að brotaþoli hafi oft vegna ástands síns verið erfiður viðureignar og átt það til að slá til hennar. Hún hefur neitað því að hafa beitt brotaþola vísvitandi ofbeldi. Vitni í málinu hafa þó borið á annan veg hvað þetta varðar en þó ekki talið að um alvarleg tilvik hafi verið að ræða. Hafi þau átt það til að rífast mikið og áfengis- og fíkniefnaneysla hafi komið við sögu hjá þeim báðum.
164. Ákærða hefur borið að brotaþoli hafi verið eitthvað slappur dagana áður en atvik urðu. Ekki kom fram að hann hefði verið með áberandi áverka eða sérstaklega þjáður. Gat hún þó um að ákærði hefði dottið fram af palli við sumarbústað sex dögum áður og séð á andliti hans á eftir.
165. Um ástand brotaþola föstudaginn [...] 2023 liggur því ekki annað fyrir en það sem haft er eftir ákærðu og vitnunum I og J. Vitnin, sem voru um tíma stödd að [...] það kvöld, báru að brotaþoli hefði verið rúmliggjandi en þó komið fram og átt í samskiptum við vitnin og ákærðu. Hefði þá jafnframt komið í ljós að hundur ákærðu hafði nýlega dáíð og kenndi hún brotaþola um það.
166. Framburður vitnanna I og J hefur verið stöðugur um að ákærða hafi beitt brotaþola ofbeldi í viðurvist þeirra. Hafi hún verið í uppnámi vegna dauða hundsins og brotaþola afar reið. Bar vitnið I ákveðið að brotaþoli hefði stokkið upp í rúmið og sparkað í höfuðið á brotaþola en hann hefði ekki varið sig. Hefði vitnið þurft að stöðva hana tvisvar sinnum. Kvaðst hann aldrei hafa séð hana svona tryllta áður. Í málinu er ekkert fram komið sem er til þess fallið að rýra sönnunargildi framburðar vitnanna og engin ástæða til annars en að ætla að endurtekin skýrsla vitnisins I hafi verið til þess eins að leggja sitt af mörkum við að upplýsa um það sem honum var kunnugt um og hann varð vitni að. Hefur framburður hans verið í öllum meginatriðum á sama veg fyrir dómi og hjá lögreglu. Þá liggur fyrir skýrsla tæknideildar um rannsókn á lófafari sem fannst í 2,15 cm hæð á rennihurð sem liggur upp við og samsíða rúminu sem brotaþoli lá í en

Það var samkennt við lófa ákærðu og efri vísifingur hennar. Getur far á þessum stað samrýmst því að ákærða hafi staðið í rúminu og stutt sig við rennihurðina.

167. Gögn málsins sýna að ákærða hringdi í vitnið H kl. 20:26 laugardaginn [...] sl. og aftur eftir að hún hringdi á neyðarlínuna, eða kl. 21:47. Fram kom í skýrslu hans fyrir dómi að brotþoli hefði þegar verið fluttur á bráðamóttöku þegar hann kom ásamt félaganum sínum T. Ákærða hefði þá verið í uppnámi, gengið um kófsveitt og kennt brotþola um dauða hundsins hennar. Hann hefði ekki fengið svör um hvað hefði komið fyrir brotþola. Vitnið lýsti því að hann hefði heyrt hljóð í brotþola í símtalinu við ákærðu líkt og hann væri „verkjaður“. Hann staðfesti framburð sinn hjá lögreglu en þar var haft eftir honum að ákærða hefði talað um að brotþoli lægi á gólfinu og hefði vitnið sagt: „Vertu bara góð við [A], af því að ég heyrði að hún var eitthvað að öskra á hann og svona og ég hef orðið vitni að því að hún var stundum svolítið brútal við hann, sko.“ Vitnið kvaðst hafa verið í bílnum með H þegar ákærða hringdi og vildi að hann kæmi til hennar. Kvaðst hann hafa munað ástæðu þess betur er hann gaf skýrslu hjá lögreglu en þar er haft eftir honum að ákærða hafi sagt að hún hefði verið að hnoða brotþola. Þá er haft eftir vitninu að ákærða hafi hringt í H líka fyrir um daginn en þá hafi þetta „vinafólk hans“ verið að rífast. Dómurinn metur framburð vitnanna trúverðugan og er ekkert fram komið sem rýrir sönnunargildi framburðarins.

168. Á meðal gagna málsins er hljóðupptaka símtals sem ákærða átti við starfsmann Neyðarlínunnar kl. 21:22 laugardaginn [...] 2023. Í samtalinu, sem er um átta og hálf mínúta að lengd, greinir ákærða frá því að vinur hennar sé „eitthvað voða skríttinn hérna“. Þá segir hún: „Ég held eiginlega að hann sé ekki að anda og ég er eitthvað að reyna að hjálpa honum.“ Fram kemur að brotþoli sé meðvitundarlaus og að þau séu ein á heimilinu. Þá kveður hún hann hafa verið voða skríttinn lengi og óskar eftir sjúkrafreið. Ákærða kveðst hafa blásið í hann og svarar því játandi að hún sé með hann á gólfinu. Aðspurð hvað hafi komið fyrir segir ákærða: „Ég veit ekki, hann er búinn að vera á einhverju fyllerí, ég veit ekki alveg hvað gerðist, hann er búinn að vera hérna, ég kom heim í gær, hann er búinn að vera eitthvað voðalega skríttinn, sko.“ Spurð hvort hann hafi tekið eitthvað inn segir ákærða: „Ég veit það ekki, ég bara, ég er búin að vera meira og minna sofandi síðan ég kom heim í gær.“ Á meðan á samtalinu stóð leiðbeindi starfsmaður neyðarlínunnar ákærðu og hvatti hana til að hnoða stöðugt. Af hljóðum að dæma virðist ákærða hnoða en einnig heyrast líkamshljóð sem koma greinilega frá brotþola. Þá heyrast ákærða segja að upp úr brotþola hafi komið vökvi. Ákærða hélt stillingu sinni á meðan á samtalinu stóð en viðmælandi hennar var í samskiptum við hana allt þar til hjálp barst.

169. Vitnin L í íbúð [...] og K í íbúð [...], nágrannar ákærðu að [...], heyrðu hljóð koma úr íbúð ákærðu á því tímabili sem um ræðir. L kvaðst hafa heyrt væl og öskur í karlmanni aðfaranótt laugardags. Hljóðin hefðu varað í um klukkustund líkt og einhver þjádíst. Þá staðfesti vitnið framburð sinn hjá lögreglu og að hún hefði jafnframt heyrt bankhljóð og hljóð eins og einhver væri að draga til þunga hluti í íbúðinni, mögulega húsgögn. K kvaðst hafa heyrt hljóð á laugardeginum eftir kl. 19:00 eins og það væri verið að hrinda til húsgögnum.

170. Dómurinn telur sannað með framburði ákærðu og öðrum gögnum máls að hún hafi verið ein í íbúðinni með brotþola allt frá því að vitnin I og J fóru þaðan föstudagskvöldið [...] 2023, eða um kl. 23:00 að sögn I í skýrslu lögreglu [...] 2023. Taldi hann þau J þá hafa verið í [...] í um tvær klukkustundir. Í málinu er ekkert sem bendir til þess að einhver annar hafi komið þangað eftir það allt þar til neyðaraðstoð lögreglu barst. Var því ekki öðrum til að dreifa en ákærðu í íbúðinni með ákærða og hún ein gat varpað ljósi á atburðarásina í aðdraganda þess að brotþoli missti meðvitund.

2.

171. Fyrir liggur að á brotþola voru áverkar víðs vegar um líkamann. Í myndaskýrslu sem fylgir skýrslu réttarlækna má sjá hversu útbreiddir áverkarnir eru, og þá sérstaklega á efri hluta líkamans. Lögregla og sjúkraflutningamenn veittu tilteknum áverkum strax athygli á vettvangi. Sömuleiðis er getið um áverka í bráðamóttökuskrá en þar segir að við skoðun hafi komið í ljós marblettir á við og dreif og einstaka áverkar sýnilegir.

172. Fram kemur í sjúkraskrá brotþola að við komu hafi hann verið í Lucas, með kokrennu og verið að „ventilera með belg“. Framburður þeirra sjúkraflutningamanna sem gáfu skýrslu fyrir dómi bendir þó til þess að það tæki hafi ekki verið notað við endurlífgunartilraunir þeirra. Liggur því ekki annað fyrir en að Lucas hafi fyrst verið notaður á bráðamóttöku.

173. Réttarlæknarnir og dómkvaddur matsmaður eru sammála um að áverkar á brotþola hafi borið þess merki að um endurtekna sljóa kraftvirkni hafi verið að ræða og áverkarnir hafi verið ferskir. Viku þeir að útbreiðslu áverkanna sem vakti sérstaka athygli. Réttarlæknarnir töldu smásjárskoðun samræmast því best að áverkarnir hefðu komið til á sólarhringnum fyrir andlátíð og áverkamyndina sem heild benda sterklega til þess að bróðurpartur þeirra hefði komið til við nýlega aðför annars manns. Matsmaður miðaði við að elstu áverkar gætu verið allt að þriggja daga gamlir. Væri titið til fjölda þeirra og staðsetningar benti það fremur til þess að þeir hefðu orðið af völdum

annars einstaklings en ekki væri unnt að útiloka aðrar skýringar, svo sem endurtekin fallatvik eða endurlífgunartilraunir.

174. Ákærða kannast ekki við að hafa beitt brotapolu vísitandi ofbeldi og telur vera aðrar skýringar á áverkum brotapolu. Ákærða hefur vísað til þess að heilsufar brotapolu hafi ekki verið gott, m.a. vegna áfengisneyslu, og að hann hafi dottið á salerninu þennan dag. Þá bar hún um að hún hefði þurft að verja sig gagnvart brotapolu sem hefði sótt að henni og vísaði í framburð sinn hjá lögreglu hvað það varðaði.

175. Fyrir dómi lýsti ákærða því að brotapolu hefði „dottið um allt“ án þess að bera fyrir sig hendur, til að mynda inni á salerninu og þá beint fram fyrir sig á salernið. Hún hefði séð það gerast útundan sér. Hefði hann verið með áverka á auga, kinnbeini og yfir augabrún. Öðrum falltilvikum þá daga sem um ræðir lýsti ákærða með óljósum hætti bæði hvað varðaði lýsingu á aðdraganda og tímasetningu.

176. Á upptökum á búkmyndavél rannsóknarlögreglumanns á vettvangi er að finna samtal við ákærðu áður en henni var kynnt réttarstaða sakbornings. Var hún beðin að sýna hvernig og hvar brotapolu hefði dottið. Sú lýsing var takmörkuð og kom fram að hann hefði dottið „einhvern veginn“ fram fyrir sig.

177. Í skýrslutöku hjá lögreglu [...] sl. var ákærða spurð hvenær hún hefði fyrst orðið vör við áverka á brotapolu. Kvað hún það hafa verið þegar hann „hrynur niður á klósettinu“. Þá var hún spurð í skýrslutöku [...] sl. um myndupptöku þar sem skurður sést á augabrún brotapolu. Svaraði ákærða: „Ég var nú búin að segja að hann hafi hrunið þarna eitthvað fram fyrir sig á klósettinu þú veist á þarna eitthvað, hvað heitir þú veist vasa og eitthvað, ég veit það ekki.“ Í skýrslutöku [...] sl. var hluti af upptökum spilaður fyrir ákærðu og borinn undir hana, m.a. þar sem brotapolu heyrir kveinka sér og veina. Ákærða svaraði: „Ég hef ekki misþyrmt neinum, hann var hendandi sér út um allt á allt og það er bara, var já, það var frekar þreytandi.“ Spurð hvort brotapolu hefði verið að því þarna svaraði ákærða: „Ekki akkúrat þarna, hann var nýbúinn að henda sér einhvers staðar á klósettinu þegar bara, þú veist, beint þarna einhvers staðar við hliðina á klósettinu og bara allur krambúleraður eftir það ...“. Þá lýsir hún þessu frekar: „Já, hann datt þarna einhvers staðar, henti sér einhvers staðar niður þarna á milli klósettsins og ofnsins og þar, ég veit ekki hvað gerðist þar.“

178. Eftir ákærðu er haft í skýrslu lögreglu frá [...] sl. að henni hafi virst brotapolu vera í geðrofskasti. Vísaði ákærða til þess að hún hefði misst hundinn sinn rétt áður og „ég bara, þú veist, þú veist, vildi nú ekki ásaka hann en ásakaði bara meira mig að hafa sett

hann upp í rúm og ekki farið strax upp í rúm af því að ég vaknaði bara mörgum tímum seinna ...“.

Kvaðst ákærða hafa spurt brotþola út í þetta en þá hefði hann m.a. öskrað og gargað á hana, hent sér fram úr rúminu og barið sjálfan sig í hausinn og andlitið á fullu. Þá hefði hann skellt á hana rennihurð sem hefði farið í andlitið á henni.

179. Fram kom að ákærða hefði varið sig enda lært sjálfsvarnariþróttir, haldið honum niðri og slegið hann utan undir og svo hefði hann róast. Aðspurð kvað hún það geta verið að hún hefði sparkað eitthvað í lærin á honum og kýlt einu sinni, en hún myndi það ekki. Hún hefði verið reið en ekki viljað gera honum neitt. Þá kom fram að hún hefði í raun forðast brotþola þegar hann var í þessum ham. Í skýrslutöku frá [...] sl. vísaði ákærða enn til hegðunar brotþola sem hefði gert það að verkum að hún hefði ekki þorað að sofa við hliðina á honum því hún hefði talið að hann myndi drepa hana. Við þetta hefði hún „blokkerast“ og teldi hún líklegt að hún hefði ekki verið með fullri meðvitund er atvik áttu sér stað, mögulega vegna byrlunar. Taldi ákærða þetta hafa verið á föstudeginum og tengdi þetta við það er vitnin I og J voru í heimsókn en þau hefðu að hennar sögn orðið vitni að hegðun brotþola.

180. Hljóð og/eða myndupptökur voru að hluta til bornar undir ákærðu fyrir dómi og kaus hún að tjá sig lítt eða ekki eða vísaði til lögregluskýrslna. Í skýrslutöku [...] 2023 var ákærðu kynnt að fundist hefðu ummerki um hljóð og/eða myndupptökur í síma hennar frá [...] og voru þær spilaðar fyrir hana. Ákærða kaus að tjá sig ekki um þær að mestu leyti. Í síðustu skýrslutöku af ákærðu [...] sl. kvaðst hún ekki hafa gert brotþola neitt en hann hefði „bullað“ mikið. Spurð endurtekið um áverka á brotþola kvaðst hún ekki geta skýrt þá.

2.

181. Samkvæmt 115. gr. laga nr. 88/2008 metur dómari sönnunargildi framburðar ákærða, þar á meðal trúverðugleika hans, við úrlausn máls. Í því sambandi skal meðal annars hugað að ástandi og hegðun ákærða við skýrslugjöf og stöðugleika í frásögn hans. Í dómaframkvæmd hefur við matið verið m.a. litið til viðbragða ákærða við spurningum og hvort haldbærar skýringar kunni að vera fyrir hendi á breyttum framburði eða framburði sem er í andstöðu við önnur sönnunargögn málsins, þ.m.t. lögregluskýrslur. Til hliðsjónar er vísað til dóma Hæstaréttar frá 21. júní í máli nr. 8/2023, 18. febrúar 2021 í máli nr. 30/2020 og dóms Landsréttar frá 27. júní 2024 í máli nr. 693/2023. Kemur fram í dómunum að á framangreindum grunni sé trúverðugleiki framburðar þess sem ákærður er metinn um einstök atriði sem áhrif geta haft við sakarmat og tvinnist þar saman sönnunarmat og sakarmat.

182. Fyrir liggur að ákærða eyddi gögnum úr síma sínum er lögregla kom á vettvang í annað skiptið og gengið var á hana með spurningar um ástand brotþola í aðdragandanum. Í annarri skýrslutöku [...] sl. var ákærða spurð um myndskeiðið sem lögregla hafði séð og hvort hún vildi skýra hví hún hefði eytt því. Svaraði ákærða þá: „Nei, þetta var bara eitthvað svona ógeðslegt tal og mér fannst bara algjör óþarfi að hafa ...“. Nánar spurð svaraði ákærða; „Nei, þetta var bara eitthvað svona ógeðslega ljótt bara sem hann hreytti, hreytti og sagði.“ Þegar hún var spurð hvað hefði verið á upptökunni svaraði hún: „Ég bara man það ekki einu sinni reyndar, þú veist, ég man bara að þetta var eitthvað ljótt.“ Aðspurð kvaðst hún ekki muna hvort hún hefði eytt öðru en þessu en kannaðist við að hafa tekið upp á símann umrætt skipti. Hér fyrir dómi vísaði ákærða til þess er áður hafði komið fram hjá henni um að síminn hefði verið fullur af gögnum og því hefði hún byrjað að eyða gögnum.

183. Dómurinn hefur horft og hlustað á upptökur í málinu. Þar má sjá og heyra, svo ekki verður um villst, að ákærða hafði yfirburðastöðu gagnvart brotþola. Hún talar nánast í samfellu og að mestu í sama tónfalli og oftast hversdagslega þó orðbragðið sé oft meiðandi eða gróft. Þá kemur víða fram að henni er vel ljóst að brotþoli hafði ekki í roð í hana og hæðist að brotþola eins og heyra má t.d. í upptöku frá föstudeginum kl. 14:41 en þar segir hún: „... Getur þú ekki gert betur en þetta [A], komdu með eitthvað betra en þetta, ég næstum því meiddi mig í tanni, tánnum, næstum því. Komdu núna með eitthvað betra, lúðinn þinn.“ Þetta kemur aftur fram í símtali ákærðu við ónefnda konu þennan sama dag kl. 15:06: „Nei, ég var bara að sparka aðeins í hann. [A], vaknaðu, [A], hættu þessu væli, hann er búinn að, hann alveg reynir að slá til mín og allt, sko. Ég bara, hann er svo mikill aumingi að hann getur ekki neitt.“

184. Ákærða gerir brotþola einnig ljóst að hann fái ekkert að fara nema á salernið. Þetta má til að mynda heyra á upptöku frá föstudeginum kl. 14:41 þar sem brotþoli heyrir segja: „Ég má komast héðan í burtu.“ Ákærða svarar: „Nei, ég ætla að hafa þig í gæsluvarðhaldi, [A], þú skalt ekki voga þér, þú skalt ekki voga þér, þú skalt ekki voga þér.“ Ákærði kveinkar sér í framhaldinu og ákærða segir; „Já, þú skalt ekki voga þér, ekki ráðast á mig.“ Þá heyrir ákærða segja í framhaldi af fyrrgreindu símtali: „Láttu hurðina mína í friði. Láttu foking hurðina í friði, fíflað þitt, láttu hana í friði, láttu hana í friði. Hvert ætlarðu að fara, þú ferð aldrei neitt nema bara að skapa vandræði eða klósettið.“

185. Brotþoli heyrir, eins og áður er lýst, kveinka sér eða veina, m.a. undan greinilegum höggum eða öðrum barsmíðum. Í fyrrgreindu símtali ákærðu við ónefnda konu á föstudeginum frá kl. 15:06 heyrir brotþoli kveinka sér í bakgrunni og ákærða segja;

„[A], hættu þessum aumingjagang, drullaðu þér á lappir. Farðu á lappir þarna, ógeðið þitt.“ „Af hverju ertu að gera svona vont við mig?“ spyr brotaþoli þá. Eftir samtalið færast ákærða í aukana bæði í tali og með höggum og/eða spörkum og heyrast greinilega þegar brotaþoli veinar ítrekað. Á meðan á þessu stendur sakar ákærða hann ítrekað um að hafa drepið hundinn hennar og raddblærinn breytist á köflum. Brotaþoli segir að hann meiði sig, biður hana að sparka ekki í sig og að hún hafi barið hann „sundur og saman í andlitinu“. Í framhaldinu spyr ákærða hvort hann vilji ekki „nauðgast“ á henni og hvort það sé ekki toppurinn á tilverunni. Brotaþoli heyrast veina og ákærða segir: „Það er verst að þú nærð honum ekki upp, fíflað þitt, þú gætir ekki nauðgað mér einu sinni þó þú vildir.“ Þá segir ákærða: „Vertu kyrr hérna.“ Brotaþoli heyrast veina og ákærða segir: „Vertu kyrr, hvað vantar þig, þarftu að pissa? Þarftu að pissa eða?“ Brotaþoli segir þá: „Ég vil ekki neitt ég vil bara láta mig í friði.“ Ákærða segir þá: „Ókei, ég ætlaði bara að hjálpa þér að pissa.“ Þá sést brotaþoli kveinka sér á myndupptöku frá föstudeginum kl. 16:01 og biðja hana að vera ekki vond við sig en hún kveðst ekki vera það heldur hafi hún verið að „klípa í rækjuna“, en ætla má að átt sé við kynfæri.

186. Áverkar eru ekki sjáanlegir í andliti og á líkama í fyrstu myndupptökum frá föstudeginum að undanskildum litlum marbletti neðarlega á hægri handlegg brotaþola. Hann er til að mynda með skalla á hvirfli og engir áverkar sjást þá á höfði. Marblettur sést á innanverðum hægri kálfa þar sem brotaþoli situr á gólfi uppi við rúm í upptöku frá föstudegi kl. 16:12. Þegar brotaþoli opnar munninn má sjá að hann er blóðugur. Áverkar á andliti brotaþola sjást ekki á myndupptöku fyrr en á laugardeginum, sbr. myndupptöku þann dag kl. 11:42, en þá liggur brotaþoli í rúminu.

187. Á hljóðupptöku frá laugardeginum kl. 10:11 heyrast brotaþoli veina og segja: „Brjóta á mér ...“. Ákærða svarar; „Nei, þú gerir það við sjálfan þig, hvað, hvað segirðu, og hvað svo? Hvað svo, [A]? Hvað svo heldurðu? Getur fengið svona manngleitur á þig ef þú getur ekki komist á klósettið sjálfur ...“. Á hljóðupptöku frá sama degi kl. 10:18 segir brotaþoli að sér líði illa. Hann heyrast ítrekað kveinka sér en ákærða spyr hann enn um dauða hundsins og hvað brotaþoli hafi sett í glasið hjá henni. Brotaþoli segir við hana: „Ekki gera þetta.“ og „Ekki vera nálægt mér.“ Hann heyrast ítrekað emja eða kveinka sér og segist ákærða ætla að sýna honum sömu hlýju og kærleik og hann sýndi hundinum hennar. Þá segir hún: „Hvað segir þú? Hvað ertu að skæla, ég held bara í höndina á þér laust, hvað er að þér (óskýrt) á andlitinu, og hvað svo, meiri að henda sér þarna á klósettið, er það eitthvað black eye (óskýrt)?“ Brotaþoli segir: „Ææi, ég er brotinn hérna.“ Ákærða spyr; „Af hverju dast þú?“ og svarar brotaþoli þá: „Þú ert búin að brjóta mig.“ Ákærða svarar: „Nei, ég gerði ekki svoleiðis. Þú gerir það bara sjálfur, [A]. Kókó náttúrulega gerði þetta sjálf, hún hlýtur að hafa dottið á hausinn og

hálsbrotnað, er það ekki, þú bara bjargaðir henni ekki, er það ekki svoleiðis?“ Síðan segir ákærða: „Hvað? Nei, það er örugglega ekki gott að fá alla hlýju og kærleik frá þér, maður gæti kramist af kærleik.“ Brotapoli heyrir þá kveinka sér og segir ákærða þá: „Hvaða væl er í þér, [A]? Kramist af kærleik. Ég verð alltaf jafn góð við þig líka ...“. Einnig talar ákærða um að ekki sé unnt að lífga við þegar búið sé að brjóta hálsliðinn en þá deyi fólk. Þá segir ákærða: „[A], er það ekki bara best að taka og brjóta hálsinn, þá deyr fólk bara sjálft eða hálsbrotnar það sjálft?“ Brotapoli biður hana ítrekað að láta sig í friði og ákærða segir: „Að kæfa eða kæfa. Kæfa af kærleik.“ Ákærða heldur áfram á sömu nótum og segir m.a.: „Klípa í þessar geirvörtur sem standa hérna,“ og brotapolí emjar og biður hana að vera ekki svona vonda við sig. Ákærða spyr þá hvort hún eigi að gefa honum verkjatöflu. Brotapoli segir: „Brjóta á mér (óskýrt),“ en ákærða svarar að hann hafi gert sér þetta sjálfur og spyr hvort hann vilji eina eða tvær Parkódín. Brotapoli kveðst vera alveg að „farast“ en ákærða segir: „Eitthvað illt, (óskýrt) hættu þessu væli, þú verður að hætta þessu væli og fara að keyra bara, vinna aðeins, hætta þessu helvítis rugli, getur farið að vinna bara eftir tvo daga ...“.

188. Á myndupptöku frá laugardeginum kl. 11:42 sést langatöng brotapolá fjólublá og bólgín og blóðugt sár á vinstri augabrún. Brotapoli kveinkar sér ítrekað og segir: „Æ, ææ, þetta er svo vont, maður.“ Ákærða segir: „Hvað er að þér, er þér illt, viltu fara á sjúkrahús? Hvað er eiginlega að, hvað er að?“ Brotapoli svarar: „Þú ert að pressa á mér, maður,“ en ákærða svarar að hún sé ekki að gera neitt. Á myndupptöku frá sama degi kl. 13:14 sést brotapolí liggjandi í rúminu klæddur röndóttum stuttermabol með sýnilega áverka, „... annars get ég bara tosað í einhverja putta eða eitthvað“. Þá segir hún honum að hætta að góla og gala og segist bara „halda um“. Brotapoli segir þá: „Þú ert búin að brjóta á mér hægri höndina.“ Svarar hún þá: „Nei, ég held bara vinalega um höndina á þér, er ekki í lagi með þig, hvað ertu að væla? Eitthvað að þér, ógeðslegur. Bara fara á geðdeild eða sjúkrahúsið eða heilsuhæli eða eitthvað, þú getur ekkert verið hér. Hvað er eiginlega að þér, dettandi um allt blindfullur og ruglaður. Djöfull er að sjá þig, maður.“ Þá sést ákærða slá ákærða utan undir og blóð í munni hans.

189. Síðasta upptaka á síma er frá laugardeginum [...] kl. 13:18 og þar víkur talinu enn að hundinum. Þar segir ákærða: „Bjarga þér og hjálpa þér fyrir að bjarga hundinum mínum, værir svona hjálplegur við hana, er það ekki? Hvað?“ Brotapoli var enn á lífi þegar ákærða bað vitnið H að koma kl. 20:26, eins og grein hefur verið gerð fyrir. Ástand brotapolá var ekki umtalsefni ákærðu í samtalinu en sjálf var hún að hans sögn í geðshræringu og kvað brotapolá hafa drepit hundinn sinn. Kvaðst vitnið hafa heyrt brotapolá veina og hafa beðið hana sérstaklega um að vera góð við brotapolá. Ákærða hringdi í neyðarlínuna kl. 21:17.

190. Ákærða hefur fyrir dómi og í skýrslutökum hjá lögreglu greint frá því að brotþoli hafi sjálfur komið sér fram úr rúmi og á gólfið. Þar hafi hann legið lengst af á laugardeginum. Lýsti ákærða þessu einnig í skýrslutökum hjá lögreglu, þ.e. hvernig hún hefði sótt kotta og teppi og boðið honum að liggja í sófanum og horfa á sjónvarpið. Að mati dómsins vekur þessi sérkennilega staðsetning brotþola athygli svo og skýringar ákærðu á henni. Í samtali við ákærðu sem tekið var upp á bókmyndavél rannsóknarlögreglumanns á vettvangi var ákærða spurð hvernig hann hefði komist fram og á gólfið og svaraði hún þá að brotþoli hefði þessað í rúmið og hún ætlað að skipta um á rúminu. Hún hefði því „dröslað“ honum þangað, en hann hefði ekki nemnt að hreyfa sig eða vera í sófanum enda eitthvað slappur.

191. Ákærða kvaðst ekki hafa séð blóð í munni brotþola eða annars staðar. Hún hefði stigið í blóð sem var eftir endurlífgunartilraunir sjúkraflutningamanna. Það liggur hins vegar fyrir að heilsukoddi og koddaver með blóði úr brotþola var á meðal þess sem var haldlagt en einnig má sjá blóð á sængurfatnaði á myndupptöku frá laugardeginum.

192. Mælingar á blóðsýni ákærðu hjá rannsóknastofu Háskóla Íslands í lyfja- og eiturefnafræði leiddu í ljós amfetamín 105 ng/ml, metamfetamín 20 ng/ml og etanól 0,91 prómill (merki). Samkvæmt þeim var ákærða undir áhrifum áfengis og örvandi efna. Ákærða kvaðst ekki muna hvernig neyslu sinni hefði verið háttað á þeim tíma sem um ræðir en vitnin I og J kváðu hana hafa verið í neyslu. Samkvæmt sjúkraskrá ákærðu og framburði geðlæknis fékk ákærða tiltekið lyf við [...]. Ákærða greindi þó frá því í skýrslutöku lögreglu að hún hefði drukkið áfengi og tekið inn lyfið [...] í stærri lækningalegum skammti en venjulega.

193. Vitnið U bar um samtal við ákærðu eftir að hún hóf afplánun þar sem hún lýsti því hvernig hún hefði beitt brotþola ofbeldi umrætt skipti, m.a. hvernig hún hefði brotið á honum fingurna, sköflunginn og allt fyrir utan búkinn til þess að passa að hann myndi ekki deyja. Framburður vitnisins hefur verið á einn veg hvað þetta varðar og að um eigin frásögn ákærðu hafi verið að ræða sem fleiri [...] voru vitni að. Dómurinn metur framburð vitnisins trúverðugan og er ekkert fram komið sem rýrir sönnunargildi hans.

194. Dómurinn lítur til þess að ákærða hefur allt frá upphafi haldið eftir veigamiklum upplýsingum eða færst undan að svara spurningum um aðdraganda atvika sem máttu verða til þess að varpa ljósi á atburðarásina, þ.m.t. spurningum er tengjast upptökum á hennar eigin síma. Upptökur í málinu sanna, gegn neitun ákærðu, að hún beitti brotþola vísvitandi ofbeldi í aðdraganda andláts hans, dagana [...] sl. Sönnunargildi gagns af

Þessum toga er ríkt, enda um samtímagagn að ræða þar sem brotaþoli sjálfur tjáir sig um ofbeldi sem hann er beittur. Sýna upptökur jafnframt hvernig ástand brotaþola var í aðdraganda andlátsins en hann var lítt fótafær og meira eða minna rúmliggjandi, framan af vegna áfengisástands, en að auki kemur glögg fram á upptökum að ákærða stýrði ferðum hans. Af upptökunum verður jafnframt ráðið að mótstöðuafli brotaþola fór þverrandi er á leið og var orðið bágborið á laugardeginum. Engu að síður hélt brotaþoli áfram að þjarma að honum. Um stigmögnun ofbeldis var að ræða á köflum þar sem bein tenging er á milli þráhyggju vegna dauða hundsins og árásargirni. Þá ber að líta til aðstöðumunar á milli ákærðu og brotaþola á verknaðarstundu sem var bersýnilegur. Þá var ákærða ekki með áverka sem styðja frásögn hennar af ofbeldi brotaþola í hennar garð, en á henni voru fjórir daufir marblettir á handleggjum.

195. Með vísan til þess sem rakið hefur verið er það mat dómsins að framburður ákærðu um þau atriði sem máli skipta hafi verið óstöðugur, misvísandi og í mörgum tilvikum fjarstæðukenndur, m.a. í tengslum við skýringar á minnisleysi hennar. Þá hefur hann verið í andstöðu við önnur fyrirliggjandi sönnunargögn og framburð vitna. Á þetta einnig við um framburð ákærðu hjá lögreglu sem ákærða vísaði til fyrir dómi, þar sem hún endurtekið gerði mikið úr hlutverki sínu í að styðja ákærða en lýsti sjálfri sér sem fórnarlambi. Metur dómurinn framburð ákærðu ótrúverðugan í öllum meginatriðum hvað framangreint varðar.

196. Eins og atvikum var háttað og að virtum gögnum máls sem gerð hefur verið grein fyrir, sem og skýrslu réttarlækna og dómkvadds matsmanns og skýrslum þeirra fyrir dómi, telur dómurinn hafið yfir skynsamlegan vafa að eftirtalda áverka megi rekja til líkamsmeiðinga brotaþola og kraftbeitingar af því tagi sem greinir í verknaðarlýsingu ákæru: Brot á nefhrygg kinnkjálkans, undirhúðablæðingu í neðri hluta andlits, slitáverka á efra og neðra varahafti, önnur sár og skrámur á höfði, marbletti og mjúkvefjablæðingar í framhandleggjum og upphandleggjum, sér í lagi umhverfis vinstri axlarliðinn, mar og marbletti á brjósti og baki, skrámur með marblettum á geirvörtum, hlið- og baklægt brot gegnum efri rif, mar á efra blaði hægra lungans, brot gegnum hægri þvertinda lendarhryggjaliða 2 og 3, blæðingar í garnahenginu og bakskinurýminu umhverfis vinstri þvagleiðarann, þrota og mjúkvefjablæðingar í náránunum, í getnaðarlim og pung, marbletti og grófar mjúkvefjablæðingar í lærvöðvum og brot gegnum efri hluta hægri dálksins, mölbrot á hægri löngutöng með aðliggjandi blæðingum í liðbönd og aðra mjúkvefi, liðbandsslit með beinflísun á beygihlið hnúaliðs hægri þumals, vöðvatrosnun og mjúkvefjaskaða um hnúalið vinstri þumals, brot gegnum hnúahluta nærkjúku litla fingurs vinstri handar og staðbundnar blæðingar í djúpa og grunna vöðva handanna og inn með sinaslíðrum og stundum inn í liði.

197. Ekkert bendir til þess að brotaþoli hafi glímt við blóðstorknunartruflun sem áhrif hefði getað haft á þessar niðurstöður, svo sem fyrri slysatilvik eða skráning í sjúkraskrá. Fær það einnig stoð í því sem fram kemur í matsgerð um að fitusöfnun í lifur brotaþola hafi ekki verið komin á það stig að hún hefði átt að trufla storknunina marktækt. Blóðstorkutruflanir sjáist gjarnan við lifrabólgu eða skorpulifur en ekki hafi verið merki um slíkt hjá brotaþola. Réttarlæknarnir töldu einnig að blæðingarnar í brotaþola væru ekki í því magni eða útbreiðslu miðað við áverkana að það benti til blóðstorkutruflana.

198. Fallast má á að einstaka ferskir áverkar, þ.e. skrámur og maráverkar á höfði, þ.m.t. andliti svo og mar og marblettir á brjósti og baki kunni að eiga sér aðrar skýringar. Verður vafi um tilurð þessara áverka skýrður ákærðu í hag. Þeir áverkar eru allir minniháttar. Ákærða hefur haldið því fram frá upphafi að brotaþoli hafi dottið inni á salerni en ákærða vísaði til slíks tilviks í tengslum við tiltekna áverka. Þrátt fyrir að framburð ákærðu hvað þetta varðar beri að taka með fyrirvara þar sem hann er metin ótrúverðugur liggja fyrir ljósmyndir í málinu sem sýna tvo blóðdropa á þeim stað sem hún vísaði til. Einnig fær þetta að nokkru stoð af upptökum í málinu frá laugardeginum [...] 2023. Ekki er loku fyrir það skotið þegar litið er til útlits og staðsetningar áverka á hægri augnsvæði og kringum vinstra eyrað, á hægri eyrnablöðkunni, á vinstra augnsvæði yst og neðst, á nefi, vinstri augabrún miðlægt, neðra augnloki vinstra augans miðlægt, vinstra augnsvæðinu, svo og efra og neðra augnloki hægri augans, og vinstri hluta efri og neðri vararinnar, að þá megi rekja til falls.

199. Þá er er það mat dómsins eftirtalda áverka, megi skýra með öðrum hætti og ákærða því ekki talin bera ábyrgð á: Sár á vinstri ökkla, mar á neðri hluta hægri herðarblaðs og marblettir á framanverðum og innan verðum hnjám. Fallast má á þá skýringu matsmanns að áverki á hægri hluta herðarblaðs kunni að tengjast endurlífgunartilraunum. Orsakir hinna áverkanna eru óútskýrðar.

200. Varðandi brot á fingrum telur dómurinn gögn málsins sýna ótvírætt að þau séu tilkomin vegna líkamsmeiðinga ákærðu. Þó að brotaþoli kunni við fall að hafa skaðað einn finger á hendi, eins og ákærða heldur fram á upptöku, er ljóst að hún skaddaði finger brotaþola markvisst og alvarlega eftir það og verða allar afleiðingar því raktar til háttsemi hennar.

3.

201. Við réttarkröfningu komu jafnframt í ljós miklir og víðtækir áverkar á hálsi brotaþola sem lýst er í ákæru sem marblettum og blæðingum í mjúkhlutum hálsins, þar með talið eru djúpar blæðingar í vöðvum barkakýlisins, brot gegnum bæði efri horn

skjaldbrjósksins og blæðandi áverkar á sinni hvorri hlið hringbrjósksins. Þessir áverkar, sem ekki voru greinanlegir af ytri ummerkjum, eru annars vegar staðsettir á framanverðum hálsi þar sem er að finna brot og sprungur á tungubeins-, barkakýlis- og hringbrjósksvæðinu, og hins vegar hægra megin í mjúkvefjum hálsins þar sem blæðingar var að finna. Réttarlæknum og matsmanni ber saman um að kraftbeiting á háls hafi verið afar mikil og tengir sá síðarnefndi þá miklu krafta sérstaklega við brot- og sprunguáverkana. Þá var það mat réttarlækna að útlit áverka benti til mikils þrýstings á framanverðan hálsinn en D réttarlæknir lýsti því svo að við þetta hefði jafnvel hringbrjóskið brotnað, sem sé sterkast af hörðu „strúktúrunum“ í barkakýlinu en það hafi fallið saman framan frá og í afturátt.

202. Matsmaður staðfesti fyrir dómi að einn sljór kraftatburður á hálsinn myndi nægja til að framkalla umrædda áverka en sú niðurstaða stýddi að um verk annars manns væri að ræða skömmu fyrir andlátíð. Hann benti á að vefjafræðileg rannsókn á tungubeinsvöðva bringubeins (musculus sternothyroideus), sem staðsettur er djúpt í framanverðum hálsinum, frá efsta hluta bringubeins til skjaldkirtilsbrjósksins, benti þó til þess að hluti áverkanna á hálsinum gæti verið allt að þriggja daga gamall og þá mögulega til kominn vegna falls á hálsinn sem brotapolí gæti hafa lifað af. Brot á báðum efri hornum skjaldbrjósksins væri hins unnt að tímasetja nærri dánarstundinni og engin merki um að sá áverki hefði orðið til á meðan brotapolí var á lífi.

203. Ákærða byggir á því að ósannað sé að hún hafi tekið brotapolá hálstaki og að áverkar geti skýrst af öðrum ástæðum, jafnvel fleiri en einni, til að mynda blöndu af valdbeitingu og falli. Við mat á því hvers konar kraftbeiting hafi átt sér stað á hálsinn ber að líta til þess að réttarlæknum og matsmanni ber saman um að útlit áverkanna bendi til að nokkrir möguleikar komi til greina þar sem þrýstingur er lagður á háls eða þrengt að hálsi. Í bráðabirgðaskýrslu réttarlækna var talið að útlit áverka benti til taks um háls. Í endanlegri skýrslu er útlit áverka talið samræmast þrýstingi á framanverðan háls og nefnt sem dæmi er þrýstingi er beitt á háls með hné, fæti eða framhandlegg. Matsmaður taldi á hinn bóginn ólíklegra að unnt væri að beita nægum krafti með hálstaki framan á til að framkalla brot í barkakýli og skjaldbrjóski. Taldi hann útlit áverka því fremur geta samræmst hálstaki aftan frá (með framhandlegg aftan frá), hnefahöggi eða þrýstingi hnés á háls sem myndi nægja til að veita þá áverka sem staðfestir séu. Taldi hann kraftbeitingu frá hægri líklegri vegna aukinna blæðinga í vefjum. Þá nefndi matsmaður einnig kyrkingu.

204. Matsmaður taldi einnig að til greina kæmi að skýra áverka á framhlið hálsins sem sljóan hálsáverka vegna falls á hálsinn. Eins og fram kemur í réttarlæknisfræðilegum gögnum

og matsgerðinni voru ekki önnur ytri ummerki á hálsi brotaþoli en skráma á framanverðum hálsinum. Í málinu er þó ekkert sem styður að hálsáverkar brotaþola hafi hlotist af falli, sem þyrfti að vera sérstaks eðlis, eins og réttarlæknar og matsmaður gerðu nánar grein fyrir. Taldi matsmaður að sú staðreynd að bæði horn skjaldbrjósksins væru brotin mælti gegn því að fall hefði getað orsakað áverkana. Af sömu ástæðum mælti það gegn því að hluti áverka hefði getað hlotist af endurlífgunartilraunum. Er það því mat dómsins að áverkar brotaþola verði ekki skýrðir með þessum hætti.

205. Réttarlæknarnir gerðu grein fyrir vanköntum við að tímasetja framangreinda áverka nákvæmlega. Voru þeir þó sammála um að hugsanlegt væri að endurtekin kraftbeiting á háls hefði getað átt sér stað en nærtækara væri með hliðsjón af rannsóknarniðurstöðum að það hefði þá verið innan sólarhrings þó annað væri ekki útilokað.

206. Brotaþoli var á lífi á laugardeginum og gat tjáð sig eins og hljóð og myndupptökur bera með sér. Þá var brotaþoli á lífi þegar ákærða hringdi í vitnið H að kvöldi þess dags, tæpri klukkustund áður en hún hringdi í neyðarlínuna kl. 21:22. Þykja vefjarannsóknir sem sýndu vægan breytileika í fyrstu skrefum vefjaviðbragða, þ.e. engin merki um hrörnun á rauðum blóðkornum eða merki um járnupptöku, styðja þá niðurstöðu að ekki hafi liðið langur tími frá því að brotaþoli hlaut hálsáverkana og þar til hann lést. Með vísan til framangreinds, gagna máls og ótrúverðugs framburðar ákærðu telur dómurinn hafið yfir skynsamlegan vafa að ákærða hafi veitt brotaþola umrædda hálsáverka.

207. Þó ekki verði staðhæft með hvaða hætti ákærða beitti hálstaki telur dómurinn ótvírætt með vísan til gagna máls og framangreinds vitnisburðar réttarlækna og matsmanns, svo og eðlis og umfangs hálsáverkanna, að um hafi verið að ræða kröftugan þrýsting á háls brotaþola sem lagður verði að jöfnu við að beita hálstaki. Hefur vörnum ákærðu ekki verið áfátt þó lýsing í ákæru hafi ekki verið nákvæmari hvað þetta varðar, sbr. 180. gr. laga nr. 88/2008.

4.

208. Ákærða reisir varnir sínar jafnframt á því að dánarorsök brotaþola sé ósönnuð eða rekja megi hana til annarra þátta. Vísar hún einkum til niðurstöðu í matsgerð hvað þetta varðar og bendir á ríkt sönnunargildi gagns af því tagi sem hafa skuli meira vægi en önnur sérfræðigögn sem aflað hafi verið einhliða.

209. Sá háttur hefur lengi verið hafður á að lögregla leiti aðstoðar réttarlækna á rannsóknarstigi án dómkvaðningar. Er það í samræmi við 1. mgr. 86. gr. laga nr. 88/2008 sem kveður á um að lögregla geti í þágu rannsóknar leitað til sérfróðra aðila

þegar þörf er á sérfræðilegri skoðun eða rannsókn til að upplýsa mál. Sönnunargildi sérfræðigagna sem þessara er ríkt en einnig ber að líta til þess að á ákærendum og lögreglu hvílir hlutlægnisskylda, sbr. 3. mgr. 18. gr. og 2. mgr. 53. gr. laga nr. 88/2008.

210. Tveir óháðir réttarlæknar hjá rannsóknastofu Háskóla Íslands komu að krufningunni. Báðir komu fyrir dóminn, svöruðu spurningum og staðfestu skýrslu sína um hina útvíkkuðu réttarkrufningu. Þá er sönnunarmat dómara frjálst og ber honum að meta sönnunargögn máls heildstætt með það fyrir augum að leiða hið sanna í ljós svo að dómur í sakamáli verði efnislega réttur. Ekki hafa verið leiddir í ljós neinir annmarkar á framangreindri skýrslu réttarlækna sem sýnt er að hafi þýðingu fyrir úrlausn málsins. Hið sama er að segja um viðbótarsvar réttarlækna sem lögregla óskaði eftir í því skyni að upplýsa um tiltekin atriði eftir að tilefni gafst til.

211. Í matsgerð og hér fyrir dómi gerði matsmaður grein fyrir því að sá möguleiki væri fyrir hendi að dánarorsök hefði verið köfnun eða kyrking. Færði hann rök fyrir því með vísan til meiri háttar áverka á hálssvæðinu, eins og þegar hefur verið grein fyrir. Hann taldi þó ekki útilokað að aðrar dánarorsakir væru mögulegar og tiltók í þessu sambandi annars vegar eitrunaráhrif vegna samverkandi áhrifa amfetamíns og alkóhóls sem leitt gæti til banvæns blóðsykurfalls og hins vegar eitrun vegna samverkandi áhrifa/víxlverkunar alkóhóls, kódeíns og amfetamíns. Um niðurstöðu þessa eru réttarlæknar og matsmaður á öndverðum meiði.

212. Réttarlæknunum ber saman um að rannsóknarniðurstöður bendi sterklega til þess að dánarorsökin hafi verið köfnun vegna ytri kraftverkunar á hálsinn og efri öndunarveginn. Vísast til umfjöllunar hér að framan um áverka á hálsi. Til efri öndunarvegjar telst nef, munnur og barki. Réttarlæknar töldu útlit áverka á vörum og formunni, einkum vinstra megin, geta samræmst því að haldið hefði verið fyrir munn brotþola og krafturinn yrði skýrður meira af vefjamisgengi eða togi. Gerðu þeir nánar grein fyrir áverkum þessum fyrir dómi.

213. Í verknaðarlýsingu í ákæru er ekki gerð sérstök grein fyrir þessari verknaðaraðferð, þ.e. að halda fyrir vit brotþola, en slitáverka á efra og neðra varahafti getið sem afleiðingar af ofbeldi ákærðu. Í niðurstöðu matsgerðar sem staðfest var af matsmanni er hluti áverkanna fremur talinn samræmast kraftbeitingu, svo sem höggi eða falli. Telja réttarlæknar þann möguleika einnig koma til greina. Hefur dómurinn þegar komist að þeirri niðurstöðu að hluta áverka á vörum megi rekja til falls. Á upptökum má sjá blóð í munni brotþola [...] og enn [...] sl. auk þess sem brotþoli getur þess að ákærða hafi

lamið sig í andlit. Verða slitáverkar á vörum því ekki settir í samhengi við dánarorsök brotaþola heldur tengdir við líkamsmeiðingar sem beindust að andliti brotaþola.

214. Verður þá vikið að öðrum mögulegum sjúkdómsbreytingum sem til greina kæmu sem dánarorsök eða samverkandi þættir. Sjúkraskrá brotaþola nær aftur til ársins 2010. Þá þegar var brotaþoli með sögu um áfengisvandamál. Hann var greindur með [...] árið 2011. Þá var hann metinn með [...] árið 2014. Enn fremur er getið um [...] á árunum 2014 og 2017 og grun um slíkt árið 2021. Einnig kom fram og var haft eftir brotaþola sjálfum að hann neytti [...].

215. Mælingar á blóðsýni brotaþola hjá rannsóknastofu Háskóla Íslands í lyfja- og eiturefnafræði leiddu í ljós etanól í blóði (ante mortem) [...]‰, etanól í útæðablóði [...]‰ og etanól í þvagi [...]‰. Þá leiddi lyfjaleit í þvagi í ljós metamfetamín, kódeín og parasetamól. Í útæðablóði mældist parasetamól [...] ng/ml, amfetamín [...] ng/ml og kódeín [...] ng/ml. Í blóði (ante mortem) mældist [...] ng/ml. Í matsgerð rannsóknastofunnar segir m.a. að niðurstöður bendi til þess að hinn látni hafi notað lækningalega skammta af kódeíni og parasetamóli, stóra skammta af amfetamíni og verið með alvarlega áfengiseitrun.

216. Eins og fram kemur í skýrslu réttarlækna og matsgerð dómkvadds matsmanns sýndi vefjafræðileg rannsókn á lifur mikla fitusöfnun í lifrarfrumum en einnig eðlilegar lifrarfrumur. Ekki hafi sést bólga eða markverð bandvefjarmyndun. Skerðing á lifrastarfsemi var því mjög ólíkleg í tilviki brotaþola. Í matsgerð er talið að fitusöfnun í lifur og fleiri atriði í heilsufarssögu brotaþola kunni þó að hafa gert hann veikari fyrir gagnvart lífshótandi blóðsykurfalli.

217. Að mati dómsins er, þegar litið er til stigs lifrarsjúkdóms brotaþola og heilsufarssögu hans, ekki leitt í ljós að eitrunaráhrif hafi verið slík að þau hefðu ein og sér leitt brotaþola til dauða. Skýrist það einnig af áunnu drykkjuþoli brotaþola. Vafalaust er þó að eitrunaráhrifin hafa dregið úr mótstöðuafli hans, eins og glögglega sést á upptökum, og því sumpart verið meðvirkandi þáttur hvað það varðar.

218. Dómurinn telur jafnframt ósannað hver áhrif amfetamíns og kódeíns voru í tilviki brotaþola. Þá liggur ekki fyrir í hvaða mæli brotaþoli neytti þessara efna almennt. Að mati dómsins verður ekki byggt á rannsóknarniðurstöðum varðandi brenglun í glúkósastyrk einum og sér hvað þetta varðar. Voru réttarlæknar afdráttarlausir um að dauðsfall brotaþola gæti ekki skýrst af efnum í blóði samverkandi með stöðu blóðsykurs. Gerðu þeir grein fyrir áreiðanleika rannsókna sem lögju þessu til grundvallar og

rökstuddu sérstaklega að túlka bæri niðurstöður með fyrirvara þegar um látinn einstakling væri að ræða. Verða svör matsmanns fyrir dómi ekki skilin á annan veg en að hann taki undir það. Með vísan til framangreinds telur dómurinn því varhugavert að draga megi afgerandi ályktanir hvað þetta varðar við mat á dánarorsök og telur að réttarkrufning og frekari rannsóknir er að þessu líta hafi ekki leitt í ljós þætti sem geti talist vera dánarorsök brotþola eða samverkandi þættir hennar.

219. Dómurinn vísar til þess sem áður er rakið um umfang hálsáverka brotþola en þeir voru þess eðlis að einir og sér gátu þeir dregið brotþola til dauða. Er þetta samdóma niðurstaða réttarlækna sem og dánarorsök sem matsmaður taldi vel koma til greina af ástæðum sem áður eru raktar. Að mati dómsins styðja aðrir þættir þá niðurstöðu að dánarorsök brotþola hafi af þessum orsökum verið köfnun vegna banvæns súrefnisskorts, svo sem punktblæðingar í augnlokum og ofþensla lungna. Þá liggur fyrir að brotþoli var í hjartastoppi á vettvangi er neyðaraðstoð barst. Hann var því látinn þegar sleglahjartsláttur mældist við rafvirkniathuganir og hafði hann því ekki áhrif á köfnunarferlið.

220. Ákærvaldið byggir á því að blæðing innvortis og fitublóðrek vegna áverka á mjúkvæfjum og beinum hafi átt sinn þátt í spillandi áhrifum á súrefnisnæringu til heilans og hafi þannig verið til þess fallið að stuðla enn frekar að framvindu köfnunarferlisins.

221. Við mat á því hvort framangreindir þættir hafi haft áhrif í þessa veru ber að líta til þess að innvortis blæðingar og fitublóðrek eru mögulegar afleiðingar af tilteknum áverkum. Til innvortis blæðinga telst blæðing inn á mjúkvefi. Réttarlæknar gerðu grein fyrir því að slík blæðing hefði verið drjúg þó ekki væri unnt að mæla rúmmál blóðtaps nákvæmlega. Fyrir liggur að samkvæmt blóðgreiningu var hemóglóbíngildið nærri eðlilegu ástandi. Telur matsmaður það styðja að marktækt blóðtap vegna blæðinganna hafi ekki átti sér stað. Telur dómurinn með vísan til framangreinds ekki sýnt fram á að innvortis blæðingar hafi stuðlað að framvindu köfnunarferlisins.

222. Fitublóðrek getur komið til vegna beinbrota jafnt sem áverka á mjúkvefi og getur skert blóðflæði til lungna. Réttarlæknar vísuðu til þess í skýrslu sinni og viðbótarupplýsingum vegna hennar að í smásjárýnum hefði sést útbreitt fitublóðrek en umfang þess ráðist af umfangi áverka auk þess sem það fari vaxandi eftir því sem tími sem líður frá áverkanum lengist. Erfitt sé að segja til um hver hlutur áverka á rifbein sem rakin eru til endurlífgunartilrauna hafi verið í þessu sambandi. Matsmaður taldi að fitublóðrek hefði verið ástand sem að hluta til eða jafnvel að öllu leyti hefði verið afleiðing endurlífgunartilrauna, þ.e. beinbrota á rifbeinum, og hefði getað dregið úr

endurlífgunarlíkum. Varðandi blæðingar í mjúkvefjum taldi matsmaður þær ekki svo alvarlegar að þær tengdust andlátinu að þessu leyti. Dómurinn telur með hliðsjón af framangreindu ekki sýnt fram á að fitublóðrek hafi stuðlað að framvindu köfnunarferlis.

223. Með vísan til þess sem rakið hefur verið telur dómurinn sannað svo hafið sé yfir skynsamlegan vafa, sbr. 1. mgr. 109. gr. laga nr. 88/2008 um meðferð sakamála, að dánarorsök brotþola hafi verið köfnun vegna ytri kraftverkunar á hálsinn og efri öndunarveg. Dómurinn hefur áður komist að þeirri niðurstöðu að engum öðrum hafi verið til að dreifa á heimili ákærðu þegar brotþoli lést og að hún hafi í aðdragandanum beitt hann margþættu ofbeldi, sem meðal annars beindist að hálsi brotþola, með þeim afleiðingum er að framan greinir. Verður ákærða sakfelld fyrir háttsemina.

224. Brot ákærðu er heimfært undir 211. gr. almennra hegningarlaga nr. 19/1940 en málið var jafnframt reifað með tilliti til 2. mgr. 218. gr. laganna. Ákvæðið hljóðar svo; „Nú hlýst stórfellt líkams- eða heilsutjón af árás eða brot er sérstaklega hættulegt vegna þeirrar aðferðar, þ.á.m. tækja, sem notuð eru, svo og þegar sá, er sætir líkamsárás hlýtur bana af atlögu, og varðar brot þá fangelsi allt að 16 árum.“ Atlögu ákærðu að brotþola ber að meta sem samfellda atburðarás en alvarlegasta brotið ræður heimfærslu til refsíákvæðis og tæmir sök.

225. Við mat á heimfærslu til refsíákvæðis ber að líta til huglægrar afstöðu ákærðu fyrir og eftir atvikið. Þegar gögn málsins eru virt í heild sinni, þar með taldar upptökur sem liggja fyrir í málinu, verður ekki séð að ásetningur ákærðu hafi staðið til annars en að kvelja brotþola sem lengst, þar með talið með líkamsmeiðingum vegna dauða hunds hennar. Ber það víða á góma á títtnefndum upptökum. Til að mynda segir ákærða ítrekað í upptöku föstudaginn [...] 2023 að hún vilji ekki drepa brotþola en halda honum á líffi af öðrum ástæðum, ekki síst svo að hann geti áttað sig á gjörðum sínum. Þetta kemur einnig fram eftir að ákærða býður brotþola verkjalyf þegar hann hefur ítrekað kveinkað sér og veinað af sársauka vegna áverka á hendi. Segir hún m.a.: „Eitthvað illt, hættu þessu væli, þú verður að hætta þessu væli og fara að keyra bara, vinna aðeins, hætta þessu helvítis rugli, getur farið að vinna eftir tvo daga. Þú verður bara, fáðu þér vatn og vítamín og góða næringu og ekkert, ekkert áfengi. Þá getur þú farið að vinna bara eftir tvo daga ...“.

226. Þá virtist ákærða a.m.k. í fyrstu átta sig á raunverulegum ástæðum dauða hundsins, eins og glögglega kom fram í símtali við kunningjatonu hennar. Ákærða fór hins vegar út af sporinu er athygli hennar beindist að brotþola og hún varð sífellt uppteknari af því að hann hefði átt þátt í dauða hundsins og virtist trúá þeim hugmyndum. Ákærða viðraði

Þessar hugmyndir sínar við lögreglu á vettvangi og bar sérstaklega á þeim í fyrstu skýrslutöku hjá lögreglu. Ákærða hefur ekki skýrt hvers vegna hún hringdi í vitnið H skömmu fyrir andlát brotþola en vitnisburður hans bendir til þess að ástæðurnar hafi verið aðrar en áhyggjur af brotþola. Ákærða hringdi eftir það á neyðarlínuna eins og gerð hefur verið grein fyrir. Hegðun ákærðu á vettvangi, svo sem með því að reyna að vekja brotþola með því að slá hann utan undir eftir að sjúkraflutningamenn komu, bendir til þess að hún hafi staðið í þeirri trú eða talið sér trú um að brotþoli myndi koma til sjálfs síns. Kom það einnig fram í samtali við lögreglu á upptökum á búkmyndavél að brotþoli hefði lent í ýmsu í gegnum tíðina en alltaf haft það af. Var hún þannig frá byrjun úr tengslum við atburðinn og það sem þar hafði raunverulega átt sér stað og sýndi engin merkjanleg tilfinningaleg viðbrögð gagnvart brotþola, heldur gerði sér fremur far um að réttlæta atvikid og afneita athöfnum sínum. Fær þetta jafnframt stoð af vitnisburði G geðlæknis sem lýsti m.a. geðslagi hennar þegar á viðtölum við hana stóð og U sem upplifði það svo að ákærða tryði því ekki að hún hefði banað brotþola.

227. Samkvæmt þessu telur dómurinn að ekki hafi vakað fyrir ákærðu að bana brotþola í aðdraganda andláts hans. Telur dómurinn að draga megi þá ályktun að ákærða hafi í fyrstu beitt brotþola alvarlegum líkamsmeiðingum í trausti þess að hann myndi lifa það af. Á hinn bóginn var ákærðu ljóst hversu bágborið ástand hans var og henni gat ekki dulist að áframhaldandi líkamsmeiðingar, sér í lagi á viðkvæmum líkamspörtum eins og hálsi, væru líklegar til að bana brotþola. Þegar litið er til framangreinds, hins langvinna ástands, hættueiginleika verknaðaraðferða ákærðu og afleiðinga háttsemi hennar verður hún heimfærð undir 2. mgr. 218. gr. almennra hegningarlaga.

V.

228. Ákærða hefur verið sakfelld fyrir sérlega hættulega líkamsárás sem leiddi til andláts brotþola. Dómurinn telur ekkert fram komið í málinu sem bendi til þess að ákærða hafi verið alls ófær um að stjórna gerðum sínum á verknaðarstundu. Styðst það við niðurstöðu matsgerðar í málinu og önnur gögn málsins. Ákærða er því sakhæf í skilningi 15. gr. almennra hegningarlaga. Áður er lýst hegðun ákærðu í aðdraganda, á meðan á atvikum stóð og eftir atvik sem bendir eindregið til röskunar á geðrænu ástandi hennar, fyrst og fremst vegna tilfinningalegs ójafnvægis eftir dauða hunds hennar og sumpart vegna áhrifa örvandi efna og áfengis. Að mati dómsins liggur ekkert fyrir um að geðrænum högum hennar sé eða hafi verið farið svo að mæli gegn því að refsing megi bera árangur, sbr. 16. gr. sömu laga.

229. Ákærða er fædd í desember 1981. Samkvæmt framlögðu sakavottorði, dagsettu 15. desember 2023, hefur hún áður hlotið refsingu fyrir brot á lögum um ávana- og fíkniefni

og umferðarlagabrot. Nú síðast var hún dæmd í fjögurra mánaða fangelsi skilorðsbundið í eitt ár með dómi Landsréttar frá [...] 2023 og var dómur Héraðsdóms Reykjavíkur frá [...] 2021 þá staðfestur. Þrátt fyrir að um eðlisólík brot sé að ræða hefur ákærða rofið skilorð framangreinds dóms Landsréttar og verður refsingin því dæmd upp og henni gerð refsing í einu lagi, sbr. 60. gr. og 77. gr. laga nr. 19/1940.

230. Við ákvörðun refsingar er litið til þess að ákærða hefur með háttsemi sinni gerst sek um alvarlegt ofbeldisbrot og atlögu gegn brotþola sem gat ekki varið sig. Til refsipýngingar horfir að háttsemi ákærðu var sprottin af grimmúðlegum hvötum. Ákærða á sér engar málsbætur en hún hefur ekki með nokkrum hætti sýnt merki um iðrun svo trúverðugt sé. Með vísan til framangreinds og með hliðsjón af 1., 2., 3., 6. og 8. tölulið 1. mgr. 70. gr. laga nr. 19/1940 þykir hæfileg refsing ákærðu vera 10 ára fangelsi. Til frádráttar refsingu komi óslitið gæsluvarðhald ákærðu frá [...] 2023.

231. Ákærða er bótaskyld vegna háttsemi sinnar og eiga lögráða börn brotþola B fæddur [...] og C fædd [...] rétt á miskabótum úr hendi hennar á grundvelli 26. gr. skaðabótalaga nr. 50/1993. Þá ber ákærðu að greiða C skaðabætur 840.957 krónur vegna útlagðs kostnaðar vegna útfarar brotþola sem styðst við framlagða reikninga, sbr. 12. gr. skaðabótalaga nr. 50/1993. Kostnaður þessi telst hæfilegur, sbr. 2. mgr. 12. gr. laganna og ber vexti eins og nánar greinir í dómsorði. Ekki er krafist vaxta af útlögðum kostnaði.

232. Við ákvörðun miskabóta er litið alvarleika og afleiðinga verknaðar ákærðu sem er til þess fallinn að valda miska þó ekki sé um að ræða missi framfæranda. Óumdeilt er að börn brotþola voru í stopulu sambandi við hann sem ófyrirséð var hvernig myndi þróast til framtíðar. Þykja hæfilegar miskabætur með hliðsjón af dómafordæmum vera 2.000.000 krónur til hvors um sig. Ber krafan vexti eins og nánar greinir í dómsorði en upphafsdagur dráttarvaxta er mánuði eftir birtingu þeirra samhliða fyrirkalli þann 10. janúar 2024.

233. Af hálfu aðila heldur Inga Lillý Brynjólfsdóttir lögmaður fram einkaréttarkröfum barna brotþola, sem njóta gjafsóknar. Verður allur gjafsóknarkostnaður þeirra greiddur úr ríkissjóði. Þykir þóknun lögmannsins hæfilega ákveðinn 1.501.500 krónur. Hefur þá ekki verið tekið tillit til virðisaukaskatts af þóknun lögmannsins. Hliðsjón er höfð af tímaskýrslu lögmannsins en tímagjald ræðst af reglum dómstólasýslunnar nr. 1/2024.

234. Ákærða greiði sömu fjárhæð í málskostnað sem renni til ríkissjóðs eins og nánar greinir í dómsorði.

235. Til samræmis við niðurstöðu málsins og með vísan til 1. mgr. 235. gr. laga nr. 88/2008 verður ákærðu gert að greiða allan sakarkostnað málsins. Fyrir liggur yfirlit ákærvaldsins yfir heildarsakarkostnað sem nemur samtals 2.888.604 krónum sem ákærða ber samkvæmt þessu að greiða.
236. Við ákvörðun málsvarnarlauna verjanda er málið virt í heild og tekið mið af meðferð þess á rannsóknarstigi og umfangi að öðru leyti. Þá er hliðsjón höfð af reglum dómstólasýslunnar nr. 1/2024. Þá tekur dómurinn tillit til þeirra verkefna sem falla undir hlutverk verjanda innan hóflegra marka. Verjandi ákærðu krefst málsvarnarlauna fyrir 396,25 klst. vinnu og vísar til ítarlegrar sundurliðunar í tímaskýrslu. Þó fallast megi á með verjanda að mál þetta hafi krafist mikillar vinnu verður sá tími að vera í samræmi við eðli máls og innan skynsamlegra marka. Samkvæmt tímaskráningu voru samskipti við ákærðu óvenjutíð og tímafrek en þau voru á öllum stigum málsins allt frá tilnefningu verjandans og á tímabili nær viðstöðulaus. Við bættist erindisrekstur sem ekki getur talist til hlutverks verjanda. Að öllu virtu þykja hæfileg málsvarnarlaun verjanda vera 7.640.880 krónur. Við ákvörðun málsvarnarlauna er tekið tillit til virðisaukaskatts.
237. Af hálfu ákærvaldsins flutti málið Arnþrúður Þórarinsdóttir saksóknari.
238. Dóminn kveða upp Sigríður Hjaltsted og Þóra Steffensen réttarmeinafræðingur og Halldóra Jónsdóttir geðlæknir.

D Ó M S O R Ð:

Ákærða, Dagbjört Guðrún Rúnarsdóttir, sæti fangelsi í 10 ár. Til frádráttar refsingu komi óslitið gæsluvarðhald ákærðu frá [...] 2023.

Ákærða greiði B 2.000.000 krónur auk vaxta samkvæmt 8. gr. vaxtalaga nr. 38/2001 frá [...] 2023 til 10. febrúar 2024, en með dráttarvöxtum frá þeim degi samkvæmt 1. mgr. 6. gr. til greiðsludags.

Ákærða greiði C 2.000.000 krónur auk vaxta samkvæmt 8. gr. vaxtalaga nr. 38/2001 frá [...] 2023 til 10. febrúar 2024, en með dráttarvöxtum frá þeim degi samkvæmt 1. mgr. 6. gr. til greiðsludags. Ákærða greiði C jafnframt 840.957 krónur vegna útfararkostnaðar.

Gjafsóknarkostnaður einkaréttarkröfuhafa 1.501.500 króna þóknun Ingu Lillýjar Brynjólfsdóttur lögmanns greiðist úr ríkissjóði.

Ákærða greiði 1.501.500 krónur í málskostnað sem renni í ríkissjóð.

Ákærða greiði málsvarnarlaun skipað verjanda síns, Arnars Kormáks Friðrikssonar lögmanns, 7.640.880 krónur og annan sakarkostnað 2.888.604 krónur.

Sigríður Hjaltested

Þóra Steffenssen

Halldóra Jónsdóttir